

**Решение № 486 от 16.12.2011 г. на ВКС по гр. д. № 99/2011 г., IV г. о., ГК,
докладчик съдията Светла Бояджиева**

[чл. 280, ал. 1, т. 3,](#)

[чл. 623 ГПК](#)

Производството е по реда на [чл. 290 ГПК](#).

Образувано е по касационна жалба от Г. Н. К. чрез адв. Г. С. от [САК срещу решение № 168](#) от 22.02.10 г. по в. гр. дело № 3329/09 г. на Софийски апелативен съд, Първи състав. С него е отменено разпореждане № 5312 от 27.11.09 г. по гр. дело № 10267/09 г. на Софийски градски съд, 9 състав и вместо него е постановено друго, с което е допуснато изпълнение на неprisъствено решение от 8.03.06 г. по дело № T23058-05 на Районен съд-С., 3 отд., с което Н. А. се осъжда да заплати на Б. И. сумата от 55 000 евро, ведно с дължимата за нея лихва, начиная от деня на връчване на исковата молба и съдебната призовка съгласно лихвения процент, дължим за всяка дата на референтната лихва с допълнение от осем процентни пункта съгласно чл. 4 и чл. 6 от Закона за лихвата, до пълното изплащане на сумата, както и сумата 29123 крони - разноси по съдебното производство, включително данък добавена стойност, от които 26625 крони представляват адвокатски хонорар, 2048 крони такса за преводи от заклет преводач и 450 крони такса за подаване на молбата, ведно със лихвата върху 29123 крони съгласно чл. 6 от Закона за лихвата, начиная от 8.03.06 г. до пълното изплащане на дължимата сума, по молбата с правно основание [чл. 623 ГПК](#) вр. с [чл. 38 от Регламент № 44/2001 г.](#) относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, подадена от Б. И., гражданка на Ш. срещу И. А., гражданин на Ш., К. А., гражданин на Ш., Е. Р. Н., гражданин на Ш. и Г. Н. К., гражданин на Р. Б., и четиримата наследници на Н. А. /Н. К. А./, роден на 3.09.90 г., с последен постоянен адрес: [населено място], р-н "С.", [улица], ет. 2, ап. 6, починал на 10.12.08 г. в [населено място], България.

[С определение № 842](#) от 16.06.11 г. на ВКС, IV г. о. е допуснато касационно обжалване на въззивното решение на основание [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#) по следните въпроси: 1. следва ли да бъде допуснато изпълнението на неprisъствено решение на чуждестранен съд в случай, че ответникът по производството пред чуждестранния съд е починал, а се иска допускане на изпълнението на това решение в лицето на неговите наследници, които не са призовавани в производството пред чуждестранния съд, и 2. когато решението на чуждестранния съд е било постановено по време преди влизането на България в ЕО, приложим ли е [Регламент /ЕО/№ 44/2001 г.](#) на Съвета от 22.12.2000 г. относно подсъдността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

В отговор на поставените въпроси касационният съд приема следното:

Съгласно [чл. 89, ал. 1](#) от Кодекса за международно частно право наследяването на движими вещи се урежда от правото на държавата, в която наследодателят е имал обичайно местопребиваване към момента на неговата смърт. А съгласно ал. 2 на

същата разпоредба наследяването на недвижими вещи се урежда от правото на държавата, в която вещите се намират. Приложимото право към наследяването урежда кръга и реда на наследниците, който ще бъде формиран от българския закон във връзка с наследяването на движимите вещи и недвижими имоти, находящи се в РБългария, които са собственост на починалия /[чл. 91 КМЧП](#)/. В разглеждания случай ответникът в производството пред чуждестранния съд Н. А. е български гражданин, с постоянен адрес в България; към момента на смъртта си, настъпила на 10.12.2008 г., повече от две години след постановяване на осъдителното решение, е притежавал недвижими имоти - апартамент и гараж в [населено място], България и съответно е приложимо българското право. А щом това е така, по българското право - по силата на [чл. 298, ал. 2 ГПК](#) по отношение на наследниците му, установени с удостоверение за наследници, издадено от органите по гражданското състояние, влязлото в сила осъдително решение има действие. Следователно няма пречка да бъде допуснато изпълнението на неприсъствено решение на чуждестранен съд, когато ответникът в производството е починал след постановяването му, по отношение на неговите наследници.

Вторият въпрос е относно приложимостта на [Регламент /ЕО/№ 44 от 2001 г.](#), когато решението на чуждестранния съд е било постановено преди влизане на България в Е. съюз. Като част от актовете на общностното право Регламентът е действащ за България и следва да намери приложение при определяне на международната компетентност на българските съдилища от момента на присъединяване на страната ни към Е. съюз, а именно от 1.01.2007 г. [Чл. 76 от Регламента](#) постановява, че той влиза в сила на 1.03.2002 г. и е задължителен и се прилага пряко в държавите - членки - т.е. държавите, които към момента на влизане в сила на самия регламент са членки на Е. съюз. За Б., като страна - членка на ЕС от 1.01.07 г. Регламентът е задължителен от 1.01.2007 г. съгласно чл. 2 от Акта относно условията за присъединяване на Р. Б. и Р. С оглед данните по делото молбата по [чл. 623 ГПК](#) е подадена на 26.10.2009 г. Към тази дата и двете европейски държави - Ш. и Б. са членки на ЕС и [Регламент /ЕО/№ 44/2001 г.](#) е задължителен и следва да се прилага от тях - [чл. 38 от Регламента](#). По отношение на съдебното решение от 8.03.06 г., на което се иска допускане на изпълнение, Регламентът е приложим съгласно [чл. 66](#) от същия, тъй като то е постановено по производство, образувано след влизането му в сила /исковата молба до Районен съд - С. е с вх. дата 25.08.05 г./ Меродавният момент, към който следва да се преценява приложимостта на правилата на [Регламент /ЕО/№ 44/2001 г.](#) от българския съд, е сезирането му с молба за допускане на изпълнението на чуждестранното решение, без значение е, че то е постановено преди тази дата.

По основателността на касационната жалба:

Касационната жалба е неоснователна.

С оглед отговорите на поставените от касатора въпроси законосъобразен е изводът на въззивния съд, че са налице предпоставките на [чл. 623, ал. 1 ГПК](#) и на [чл. 38 - 41](#) и [чл. 53 от Регламент /ЕО/№ 44/01 г.](#) относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, за разглеждането и уважаването на молбата, подадена от Б. И. за допускане изпълнението на неприсъствено решение от 8.03.06 г. по дело № Т23058-05 на Районен съд - С. Съгласно [чл. 623, ал. 2 ГПК](#) в производството, образувано по молба на заинтересована страна за признаване и допускане изпълнение на съдебно решение или друг акт, постановен в друга държава - членка на Е. съюз, съдът проверява условията за допускане на изпълнението въз основа

на представено от молителя копие от съдебното решение, удостоверение за влизането му в сила и техния превод на български език. В разглеждания случай молителката е представила в заверен превод на български език съдебното решение от 8.03.06 г., както и удостоверение, че е влязло в сила и че подлежи на изпълнение в държавата - членка по произход. Неоснователно е оплакването, че съдебното решение не следва да бъде признато поради наличието на обстоятелства, предвидени в [чл. 34, т. 2 от Регламента](#), тъй като на наследодателя на касатора не е бил връчен документ в достатъчен срок за да организира защитата си. В самото неприсъствено решение изрично е отбелязано, че на ответника Н. А. е било разпоредено да представи в писмена форма своите съображения относно иска, бил е уведомен, че в противен случай ще се постанови неприсъствено решение. От представеното удостоверение за европейско изпълнително основание, издадено от Районен съд - Стокхолм е видно, че ответникът е имал възможност да обжалва съдебното решение и не го е обжалвал.

По изложените съображения настоящият състав на Четвърто г. о. на ВКС намира, че следва да остави в сила обжалваното въззивно решение.

Предвид на горното, ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, IV г. о.

РЕШИ:

ОСТАВЯ В [СИЛА решение № 168](#) от 22.02.2010 г., постановено по в. гр. дело № 3329/09 г. на Софийски апелативен съд.

Решението е окончателно.

Решение № 136 от 10.11.2011 г. на ВКС по т. д. № 867/2010 г., II т. о., ТК, докладчик съдията Марио Бобатинов

[чл. 290](#),

[чл. 624, ал. 1 ГПК](#)

Производството е по [чл. 290 ГПК](#).

Образувано е по касационна жалба на [фирма]-г. [С. срещу въззивното решение от 19.05.10 г.](#) по т. д. № 2992/09 г. на АС - г. С., т. отд., 6-ти с-в, с което е оставено в сила разпореждането от 12.04.08 г. по г. д. № 695/07 г. на СГС, VI-7 с-в., с което е разпоредено издаване на изпълнителен лист на основание [чл. 624 ГПК](#) във вр. с [чл. 20](#) и сл. от [Регламент](#) на Европейския парламент и на Съвета на Европа/ЕО/ № 805/04 г. от 21.04.04 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания в полза на "Трустуйк В." Б. В., г. А., Х. въз основа на решение от 28.01.05 г., изменено на 21.09.06 г. по дело № 2003, стр. 596 /ВС/- отделение на Кралски съдилища,

Търговски съд на Великобритания, с което [фирма] е осъдено да заплати сумата 239 282.47 паунда, ведно с лихва с размер 43 682.52 паунда за периода 17.10.02 г. до датата на решението.

В касационната жалба се инвокират оплаквания за неправилно приложение на материалния закон и съществени процесуални нарушения [/чл. 281, т. 3 ГПК/](#).

Поддържа се, че въззивният съд се е произнесъл неправилно по обуславящи изхода на делото материалноправни и процесуалноправни въпроси.

В тази връзка касаторът развива съображения, че въззивният съд не е съобразил действието по време на относимите процесуални разпоредби на ГПК в производството по признаване и допускане изпълнението на чуждестранно съдебно решение на страна-членка на ЕС, каквото е процесното решение от 28.01.05 г., изменено на 21.09.06 г. по дело 2003, стр. 596 на ВС, отделение на Кралски съдилища - Търговски съд на Великобритания.

Ответникът по касационната жалба "Трустуйк В." Б. В., г. А., Х. поддържа, че същата е неоснователна и като такава следва да бъде оставена без уважение.

Касационната жалба е процесуално допустима, подадена е от надлежна страна срещу подлежащ на касационно обжалване съдебен акт, постановен на основание [чл. 258 ГПК](#) и сл. в рамките на едномесечния преклузивен срок по [чл. 283 ГПК](#)

ВКС - ТК след анализ на представените по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, становищата страните, както и релевираните в касационната жалба отменителни основания по смисъла на [чл. 281, т. 3 ГПК](#) приема следното:

Предмет на делото е искане за издаване на изпълнителен лист, направено на основание [чл. 624, ал. 1 ГПК](#) въз основа на представен по делото заверен препис от чуждестранното съдебно решение - от 28.01.05 г., изменено на 21.09.06 г. по дело 2003, стр. 596 на ВС, отделение на Кралски съдилища - Търговски съд на Великобритания, с което в полза на ищеца "Трустуйк В." Б. В. е присъдена 239 282.47 паунда, ведно с лихва с размер 43 682.52 паунда за периода 17.10.02 г. до датата на решението. Тези суми са определени в искането като дължими на ищеца от ответника по искането [фирма] - г. С. - касатор в настоящото производство. За изпълнение на това решение е издаден сертификат /удостоверение/ за европейско изпълнително основание /УЕИО/, надлежно придружен с удостоверение - апостил съгласно Х. конвенция от 5.10.1961 г.

[С определение № 274/27.04.11 г.](#) е допуснато касационно обжалване на въззивното решение на основание [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#).

Основните обуславящи изхода на делото материалноправни и процесуалноправни въпроси, по които е допуснато касационното обжалване са следните:

- кой е приложимия ред за издаване на изпълнителен лист въз основа на чуждестранно решение в производство, инициирано при действието на отменения ГПК

- кои са задължителните реквизити, предвидени в [Регламент № 805/04 г.](#) за които съдът в държавата по изпълнение на чуждестранното съдебно решение следва да следи служебно

- какъв е обхвата на проверката на представените документи съгласно [чл. 20 от Регламент № 805/04 г.](#)

- в кои случаи е допустимо съдът по изпълнение на чуждестранното съдебно решение да откаже издаване на изпълнителен лист

От представените по делото доказателства безспорно се установява следната фактическа обстановка:

Молбата за издаване на изпълнителен лист е подадена в СГС от "Трустуийк В." Б. В., г. А., Х. на 26.04.07 г. с вх. № 12134 при действието на стария [ГПК](#) /посл. редакция в ДВ, бр. 80 - 3.10.06 г./.

Съгласно чл. 20, т. 1 от Регламент № 805/04 г., който се прилага от 21.10.05 г. /вж. [чл. 33](#) от Регламента/ процедурите за принудително изпълнение се уреждат от закона за принудително изпълнение на държавата-членка.

Съчетаното логическо и систематическо тълкуване на императивните норми на [§ 2, т. 9](#) и [§ 2, т. 14](#) от ПЗР на новия ГПК /ДВ, бр. 59 - 20.07.07 г. - в сила от 1.03.08 г. /както и препращащата разпоредба на [чл. 20, т. 1](#) от Регламент § 805/04 г., който след договора от 1.01.07 г. за присъединяването на РБългария към ЕС има пряко приложение налагат извода, че приложимият процесуален ред, респ. производството, инвокирано по молбата за издаване на изпълнителен лист, подадена в СГС от "Трустуийк В." Б. В., г. А., Х. на 26.04.07 г. с вх. № 12134 при действието на стария [ГПК](#) /в посл. редакция ДВ, бр. 80 - 3.10.06 г./ като постъпила преди 1.03.08 г. е следвало да бъде разгледана по реда на отменения ГПК във вр. с [Част IV от КМЧП](#), които в конкретния случай се явяват и приложимият процесуален ред. Допълнителен аргумент в подкрепа на този извод е и разпоредбата на [§ 61 от ПЗР](#) на новия ГПК /ДВ, бр. 59 - 20.07.07 г./, според която [Част VII](#) от новия ГПК влиза в сила от 24.07.07 г., т. е. след датата на подаване на молбата от "Трустуийк В." Б. В., г. А., Х. в СГС за издаване на изпълнителен лист - 26.04.07 г.

Тук следва да бъде съобразено и обстоятелството, че към датата на постановяване на основното чуждестранното съдебно решение - от 28.01.05 г. и съответно изменено на 21.09.06 г. РБългария не е била членка на ЕС, поради което разпоредбите на цит. [Регламент № 805/04 г.](#) към този момент не са били приложими. В тази връзка следва да се посочи и практика на С. - Л., според която наличието след датата на присъединяване на държавата-членка към Съюза на елемент, свързан с обстоятелствата предхождащи тази дата и който е последица от тези обстоятелства, не е достатъчно за да получи Съдът на ЕС - Л. компетентност да отговаря на преюдициални въпроси относно тълкуване на дадена Директива/Регламент, тъй като те не могат да намерят своето приложение в тези случаи - вж. т. 26 от [Определение от 11.05.11 г. на С. - Л. по дело C-32/10](#). В този смисъл са и [Решение от 10.01.06 г. по дело Yonos C-302/04](#), [Р., Решение от 14.06.07 г. по дело Telefonika 02, Czech R., C-64/06](#) и др. на Съдът на ЕС-Л. Даденото от С. - Л. тълкуване на европейското законодателство, обективизирано в разпоредби на

Регламенти и Директиви на Съвета на Европа и на Европейския парламент е задължително за правоприлагащите органи на страните-членки на ЕС.

Следователно изводът, който тук по *analogia legis* се налага е, че към момента на предявяване на иска от "Трустуйк В." Б. В., г. А., Х. - 17.10.02 г., както и към момента на постановяване на основното чуждестранно съдебно решение - от 28.01.05 г. и съответно към датата на неговото изменение, произтекло на 21.09.06 г. когато е породено процесуалното правоотношение между страните РБългария още не е била страна-членка на ЕС, поради което разпоредбите на цит. Регламент № 805/04 г. не биха могли да бъдат приложени.

Независимо от горното дори и да се приеме обратното - теза, поддържана от ответника по касационната жалба "Трустуйк В." Б. В., г. А., Х. представените пред СГС решение и УЕИО не отговарят на изискванията на Регламент № 805/04 г. защото:

В [чл. 20, т. 2 от Регламент № 805/04 г.](#) е посочено, че за инициране на процедура по изпълнение е необходимо кредиторът да представи на съда по изпълнение препис от решението, което отговаря на необходимите изисквания за доказателствена сила, както и препис от Удостоверение /сертификат/ за европейско изпълнително основание /УЕИО/, което да отговаря на необходимите изисквания за доказателствена сила. Логическото тълкуване на разпоредбата налага извода, че съдът по изпълнение е този, който следи дали представените му документи отговарят на поставените от Регламента изисквания за доказателствена сила.

Регламент № 805/04 г. свързва наличието на доказателствена сила на решението и УЕИО с установяване на тяхната безспорна автентичност или истинност - арг. от чл. 20, т. 2 от Регламента.

Следователно представеното в съда по изпълнение решение и УЕИО не трябва да създават никакво съмнение за наличието на каквито и да било пороци. Принудително изпълнение не може да бъде допуснато, ако при една външна формална проверка се установи, че УЕИО е опорочено като например то не е било издадено от компетентен орган или ако не съответства на решението, което отразява и ако не е попълнено изцяло и/или неточно какъвто е настоящия случай. Едно такова УЕИО е неавтентично по смисъла на [чл. 20, т. 2 от](#)

-
-
-
-

Регламент № 805/04 г., поради което няма доказателствена сила на европейско изпълнително основание за безспорно вземане по смисъла на Регламент № 805/04 г. и въз основа на него не следва да бъде издаден изпълнителен лист.

Представеното по делото УЕИО /сертификат/ не отговаря на необходимите изисквания, поради което няма доказателствена сила защото:

а/ удостоверението не съответства по съдържание на приложеното към него решение - в диспозитива на осъдителното решения няма присъдена законна лихва, докато в УЕИО

има такава. Освен това в съдебното решение присъдената лихва е в размер на 52.44 паунда на ден, а в УЕИО 62.02 паунда на ден.

б/ съдебното решение е датирано към 28.01.05 г., като след то е било изменено на 21.09.06 г. В УЕИО като дата на съдебното решение е посочено единствено 28.01.05 г., но не и датата на измененото решение 21.09.06 г.

в/ УЕИО не е попълнено изцяло - т. 12, в която се съдържа информацията за призоваването в съдебно заседание не е попълнена. Призовка не е връчена нито чрез предаване с потвърждение за получаване, нито без потвърждаване - [чл. 13](#) и чл. 14 от Регламента

г/ самото съдебно решение не отговаря на изискванията на регламента защото:

- решението е било изменено /след повече от година от първоначалното решение, чието съдържание не е ясно/ и самото съдържание на това изменение е неясно и длъжникът не е бил надлежно уведомяван за това изменение

- решението е неясно, тъй като от представения по делото заверен препис е видно, че в самото решение са нанесени последващи корекции, изразяващи се в промяна на броя на дните за които се дължи лихва

Следователно предвид изложеното както представеното по делото чуждестранно съдебно решение, така и УЕИО не отговарят на изисквания на Регламента за доказателствена сила

[Горното налага извода, че въззивното решение от 19.05.10 г.](#) по т. д. № 2992/09 г. на АС - г. С., т. отд., 6-ти с-в, и оставеното с него в сила разпореждане от 12.04.08 г. по г. д. № 695/07 г. на СГС, VI-7 с-в следва да бъдат отменени изцяло и вместо него следва да бъде постановено друго, с което се отказва издаване на изпълнителен лист на основание [чл. 624 ГПК](#) във вр. с [чл. 20](#) и сл. от Регламент на Европейския парламент и на Съвета на Европа /ЕО/ № 805/04 г. от 21.04.04 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания в полза на "Трустуийк В." Б. В., г. А., Х. въз основа на решение от 28.01.05 г., изменено на 21.09.06 г. по дело № 2003, стр. 596 /ВС/ - отделение на Кралски съдилища, Търговски съд на Великобритания, с което [фирма] е осъдено да заплати сумата 239 282.47 паунда, ведно с лихва с размер 43 682.52 паунда за периода 17.10.02 г. до датата на решението.

С оглед изхода на делото на основание [чл. 78, ал. 1 ГПК](#) и съобразно представения списък и доказателства за направените разноси в полза на [фирма]-касатор в настоящото производство следва да бъдат присъдени 48000 лв. съдебни разноси, представляващи адвокатско възнаграждение.

Водим от горното ВКС-ТК

РЕШИ:

[ОТМЕНЯВА изцяло въззивното решение от 19.05.10 г.](#) по т. д. № 2992/09 г. на АС - г. С., т. отд., 6-ти с-в, с което е оставено в сила разпореждането от 12.04.08 г. по г. д. № 695/07 г. на СГС, VI-7 с-в и вместо него ПОСТАНОВИ:

отказва издаване на изпълнителен лист на основание [чл. 624, ал. 1 ГПК](#) във вр. с [чл. 20](#) и сл. от Регламент на Европейския парламент и на Съвета на Европа/ЕО/ № 805/04 г. от 21.04.04 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания в полза на "Трустуйк В. "Б. В., г. А., Х. въз основа на решение от 28.01.05 г., изменено на 21.09.06 г. по дело № 2003, стр. 596/ВС/-отделение на Кралски съдилища, Търговски съд на Великобритания, с което [фирма] е осъдено да заплати сумата 239 282.47 паунда, ведно с лихва с размер 43 682.52 паунда за периода от 17.10.02 г. до датата на решението.

ОСЪЖДА "Трустуйк В." Б. В., г. А., Х. да заплати на [фирма] - г. С. 48000 лв. /четиридесет и осем хиляди лева/ съдебни разноски, представляващи адвокатско възнаграждение.

Решението е окончателно.

Решение № 690 от 25.05.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1772/2009 г., III г. о., ГК, докладчик съдията Жива Декова

[чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 КТ](#)

Производството е по [чл. 290 от ГПК](#).

Образувано е по касационна жалба на Агенция "Митници", [населено място], против решението от 17.06.2009 г., постановено по гр. д. № 3603/2008 г. на Софийски градски съд, с което е оставено в сила решението от 08.08.2008 г. по гр. д. № 11643/2008 г. на Софийски районен съд, за уважаване на предявените от С. Р. М. от [населено място] искове с правно основание [чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КТ](#).

Касационното обжалване е допуснато с определение № 654 от 24.06.2010 г. на основание [чл. 280, ал. 1, т. 3 от ГПК](#) по въпроса: налище ли е нарушение от митнически сътрудник на [чл. 72 от Регламент/Е./ № 2913/92 на Съвета от 12.10.1992 г.](#) относно създаване на Митнически кодекс на Общността, на [чл. 357, т. 2 от Регламент/ЕО/ № 2454/93 г.](#) на комисията от 02.07.1993 г. за определяне на разпоредби за прилагане на [Регламент/Е./ № 2913/93 на Съвета](#), на чл. 56, т. 7 от Правилника за организация на дейността и вътрешния ред в Агенция "Митници" и чл. 9 от Кодекса за поведение на митническия служител, при данни за невзети мерки за идентифициране на стоките, за да се осигури спазването на условията на митническия режим, е от значение за развитие на правото, доколкото по този въпрос няма съдебна практика.

В касационната жалба се поддържа, че решението е неправилно. По съображения в жалбата се иска решението да бъде отменено.

Ответникът по жалбата С. Р. М. оспорва жалбата и моли решението да бъде оставено в сила. Представя писмени бележки. Претендира разноски.

Върховният касационен съд, състав на III гр. отделение, след като прецени данните по делото и доводите на страните, с оглед заявените основания за касиране на решението, приема следното:

С въззивното решение е оставено в сила първоинстанционното решение за уважаване на предявените от С. Р. М. срещу Агенция "Митници" искиове с правно основание [чл. 344, ал. 1, т. 1-2 от КТ](#) за признаване за незаконно и отмяна на дисциплинарното му уволнение и за възстановяване на заеманата длъжност "митнически сътрудник" в Митница К., Регионална митническа дирекция С. при Агенция "Митници".

За да постанови този резултат въззивният съд е приел, че дисциплинарното уволнение е незаконосъобразно, тъй като ищецът- митнически сътрудник е подпомагал младши инспектора и е изпълнил дадените му от последния нареждания във връзка с пломбирането на превозното средство.

Решението е неправилно.

Установено е, че С. Р. М. е заемал длъжност "митнически сътрудник" в Митница К., Регионална митническа дирекция С. при Агенция "Митници" по силата на трудов договор, сключен за неопределено време, при действието на който е издадена заповед № 1307/28.03.2008 г. на директора на Агенция "Митници" на основание [чл. 330, ал. 2, т. 6](#) във връзка с [чл. 190, ал. 1, т. 7](#) и [чл. 187, т. 10 от КТ](#) - дисциплинарно уволнение за други тежки нарушения на трудовата дисциплина. Уволнението е наложено за неизпълнение на други трудови задължения, предвидени в нормативни актове и в правилника за вътрешния трудов ред. Заповедта е мотивирана с допуснати груби нарушения при митническата обработка на превозно средство - товарен хладилен автомобил на 18.01.2008 г., като не е взел необходимите мерки за идентифициране на стоките, за да осигури спазването на условията на митническия режим и е поставил една митническа пломба на товарно помещение с две врати, отварящи се независимо една от друга. С. М. е извършил външния оглед на автомобила и е констатирал наличието на две оловни чуждестранни пломби, целостта на които не е нарушена и е уведомил осъществилия митнически контрол митнически инспектор /Б. Б. - младши инспектор в Митница К., който е приел подадената митническа декларация и извършил документен контрол на декларацията и придружаващите я документи/. С. М. е получил от Б. Б. една българска автоматична пломба, която да постави на товарното помещение. Няма данни да е поискал необходимото количество пломби за поставяне и ако му е отказано, да е уведомил за нарушението /че стоки под режим транзит се вдигат без да са пломбирани/, каквото задължение има по длъжностна характеристика. Не са представени Правилника за организация на дейността и вътрешния ред в Агенция "Митници" и чл. 9 от Кодекса за поведение на митническия служител, за да може да се съобрази поведението на служителя с техни разпоредби, посочени в заповедта за уволнението му.

При осъществяване на огледа на автомобила митническият сътрудник /полицай/ след като е свалил две оловни чуждестранни пломби, поставени на товарното помещение с две врати, отварящи се независимо една от друга, очевидно е следвало да постави повече от една български митнически пломби, като мярка за идентифициране на стоките и за осигуряване спазването на условията на митническия режим. Вземането на такива мерки е вменено като задължение на митническите служители, включително на митническите сътрудници/полицаи/ с разпоредбата на [чл. 72 от Регламент/Е./ №](#)

[2913/92](#) на Съвета от 12.10.1992 г. относно създаване на Митнически кодекс на Общността и на чл. 357, т. 2 от Регламент/ЕО/ № 2454/93 г. на комисията от 02.07.1993 г. за определяне на разпоредби за прилагане на [Регламент/Е./ № 2913/93](#) на Съвета. Действително като е извършил огледа на превозното средство митническият сътрудник е осъществявал технически функции по подпомагане на дейността на митническият инспектор, осъществяващ митническият контрол. Но за да извърши огледа на превозното средство митническият сътрудник/полицай/ е свалил поставените върху превозното средство средства за идентифициране - чуждестранни пломби. След извършване на огледа той е следвало да вземе необходимите мерки за идентифициране на стоките, като постави средства за идентифициране, за да осигурят спазването на условията на транзитния митнически режим, под който стоките са декларирани. Като не е поставил средства за идентифициране - български митнически пломби в необходимото количество, митническият сътрудник е нарушил нормативните си задължения на митнически служител да взема необходимите мерки за идентифициране на стоките, които да осигурят спазването на условията на митническият режим, под който съответните стоки са декларирани - дисциплинарно нарушение по [чл. 187, г. 10 от КТ](#).

Допуснатото от служителя дисциплинарно нарушение, е достатъчно тежко според критериите на [чл. 189, ал. 1 от КТ](#), за да обоснове налагането на най-тежкото дисциплинарно наказание. Нарушението е тежко, тъй като неизпълнението засяга дейността по осъществяване на митническият контрол, а това е характера на работата на служителя, а конкретното нарушение създава предпоставки за митнически нарушения и престъпна дейност, видно от данни в дисциплинарната преписка.

Предвид изложеното неправилно с обжалваното решение е прието, че не е налице основанийта, на което е издадена заповедта за уволнение на С. М., поради което уволнението му е незаконосъобразно, а оттам - че са основателни обективно съединените иски по [чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КТ](#).

По изложените съображения следва да се приеме, че е налице поддържаното от касатора основание за неправилност на въззивното решение и съобразно разпоредбата на [чл. 293, ал. 1 от ГПК](#) то следва да се отмени и се отхвърлят предявените иски с правно основание [чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КТ](#), като неоснователни.

Предвид изложеното, Върховният касационен съд, състав на III гр. отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решението от 17.06.2009 г., постановено по гр. д. № 3603/2008 г. на Софийски градски съд и вместо него постановява:

ОТХВЪРЛЯ предявените от С. Р. М. срещу Агенция "Митници" с правно основание [чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КТ](#) за признаване за незаконно и отмяна на дисциплинарното му уволнение, извършено със заповед № 1307 от 28.03.2008 г. на директора на Агенция "Митници" и за възстановяване на заеманата длъжност "митнически сътрудник" в Митница К., Регионална митническа дирекция С. при Агенция "Митници".

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

**Решение № 92 от 9.02.2010 г. на ВКС по гр. д. № 1469/2009 г., III г. о., ГК,
докладчик съдията Ерик Василев**

[чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#)

[чл. 290 ГПК](#)

[чл. 22а, ал. 1 ЗЗДет.](#)

[чл. 10 Регламент \(ЕО\) № 2201/2003 г.](#)

[чл. 60 Регламент \(ЕО\) № 2201/2003 г.](#)

При решаване на въпроса за международната компетентност на българския съд в случаите на отвличане на дете е от значение преди всичко гарантираната защита на неговите интереси. Преценката за компетентността на българския съд следва да се извърши, след проверка за наличие на достатъчна връзка с разпоредбите, уреждащи обичайното местопребиваване на детето, преди неправомерното му отвеждане или задържане, като във всички случаи това следва да е съобразено изцяло с интересите на детето. **Разпоредбите на [Регламент \(ЕО\) № 2201/2003 г.](#) имат предимство пред други конвенции, вкл. и пред Хагската конвенция от 25.10.1980 г. за гражданскоправните аспекти на международното отвличане на деца.**

Производство по [чл. 290 ГПК](#).

Образувано е по к. жалба на Л. Б. Л. от гр. С., срещу решение от 29.04.2009 г., по гр. д. № 443/2009 г., на Апелативен съд - гр. С., с което се обезсилва като недопустимо решение от 28.10.2008 г., по гр. д. № 4762/2007 г. на Софийски градски съд и е прекратено производството по делото срещу А. М. Г. Любенова.

Касационно обжалване е допуснато с определение № 1* от 14.10.2009 г., тъй като процесуалния въпрос за международната компетентност на съда да се произнесе по молба за връщане на дете, на основание [чл. 22а, ал. 1 от Закона за закрила на детето](#) (ДВ, бр. 48/13.06.2000 г.), е от значение за точното прилагане на закона и за развитие на правото, на основание [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#).

Ответникът по касационната жалба А. М. Г. Любенова, чрез процесуалния си представител адвокат Б, е депозирала писмено становище, в което са оспорени изложените доводи с твърдения, че не са налице предпоставките за разглеждане на делото по същество, както и че решението не подлежи на касационно обжалване.

Контролиращата страна В. к. п. е взела становище за отмяна на обжалваното решение, тъй като неправилно е преценена компетентността на съда, с оглед заявеното искане от Л. Б. Л. за връщане на детето Б. Л. Л. в Република България.

Д. "С", община К. село, област София-град, не е взела становище по касационната жалба.

Върховния касационен съд, състав на трето гражданско отделение, намира жалбата за процесуално допустима, а при проверка на обжалваното решение, с оглед заявените отменителни основания, съобразно изискванията на [чл. 293 ГПК](#), за да се произнесе по нейната основателност взе предвид следното:

За да обезсили решението на Софийски градски съд и прекрати производството по делото, Апелативният съд-гр. София е приел за основателно възражението на процесуалния представител на А. М. Г. Любенова, че българският съд не е компетентен да се произнесе по искането за връщане на дете, с правно основание [чл. 22а, ал. 1 от Закона за закрила на детето](#) (ЗЗД), тъй като са приложими разпоредбите на [Хагската конвенция за гражданскоправните аспекти на международното отвлечане на деца от 1980 г.](#) /наричана по-долу "К"/, (ратифицирана със закон -ДВ, бр. 20 от 2003 г. и в сила от 1.08.2003 г.).

Прието е, че компетентен да разгледа молбата, в която се твърди, че едно дете е прехвърлено или задържано в нарушение на правото на упражняване на родителските права, е централният орган на тази договаряща държавата, където има основание да счита, че се намира детето - [чл. 6, ал. 1](#) и [чл. 8 от К](#).

Л. Б. Л., чрез адвокат А, е подала к. жалба срещу решение от 29.04.2009 г., по гр. д. № 443/2009 г., на Апелативен съд - гр. С., която съдържа оплаквания за неправилна преценка на решаващия състав за компетентността на българския съд в случаите на отвлечане на дете, с оглед на което необосновано е обявил, че няма международна компетентност да разгледа молбата. Изложени са съображения за приложимите разпоредби, когато се преценява дали българският съд има компетентност да реши поставения въпрос за връщане на детето. Отделно са направени възражения във връзка с доводите, че е изгубена компетентността на съда по обичайното местопребиваване на детето, преди неправомерното отвеждане или задържане, както и поради придобиване на ново обичайно пребиваване на детето Б. Л. Л., чието връщане се иска.

Касационната жалба е основателна.

Постановеното решение е издадено от надлежен съдебен състав, в рамките на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, поради което е валидно. Направеното възражение за допустимостта на касационната жалба е отхвърлено като неоснователно и с определение № 1* от 14.10.2009 г., касационната жалба е допусната до касационно обжалване, на основание [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#).

Правилно Софийският апелативен съд е установил фактическите обстоятелства по делото, но е направил незаконосъобразни правни изводи, с което е допуснал нарушение на съдопроизводствените правила.

Спорещите страни Л. Б. Л. и А. М. Г. Л. са български граждани, които са сключили брак на 31.10.1998 г., от който брак имат дете -, роден на 24.06.1999 г., в гр. С..

Л. Б. Л. и А. М. Г. Л. живеят в различни държави от 2005 г. Със съгласието на мъжа, детето заминава при майката в Холандия през лятото на 2007 г., където е задържано неправомерно, въпреки предварително постигнато съгласие за връщане на детето в България на 13.09.2007 г.

На 18.02.2008 г. А. М. Г. Л. е подала искова молба за развод от съда в Холандия, който да се произнесе и по въпроса за родителските права. Решението на съда е от 2.10.2008 г., но няма данни това решение да е влязло в сила.

Международната компетентност на съда е свързана с решаването на спорове по частноправни отношения с международен елемент, което е условие за допустимостта на иска и за която съдът следи служебно.

При решаване на въпроса за международната компетентност на българския съд в случаите на отвлечане на дете е от значение преди всичко гарантирана защита на неговите интереси. Редът за осъществяване на процедурата за връщане на детето не влияе на поставения за решаване въпрос за международната компетентност на българския съд.

В конкретния случай на неправомерно отвлечане или задържане на дете между държави-членки, компетентността на съдилищата в държавата - членка е уредена подробно в чл. 10 от [Регламент \(ЕО\) № 2201/2003 г.](#), като разпоредбите на този регламент имат предимство пред други конвенции, включително и пред Хагската конвенция от 25.10.1980 г. за гражданскоправните аспекти на международното отвлечане на деца - чл. 60 от [Регламент \(ЕО\) № 2201/2003 г.](#)

Като не е съобразил приложимите разпоредби регламентиращи международната компетентност на съдилищата в държавата - членка, решаващият състав е постановил незаконосъобразно решение, което следва да се отмени, а делото да се върне за ново разглеждане от друг състав.

Преценката за компетентността на българския съд следва да се извърши, след проверка за наличие на достатъчна връзка с разпоредбите, уреждащи обичайното местопребиваване на детето, преди неправомерното му отвеждане или задържане, като във всички случаи това следва да е съобразено изцяло с интересите на детето.

Воден от изложеното и на основание [чл. 293, ал. 2 ГПК](#), Върховният касационен съд, състав на трето гражданско отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 29.04.2009 г., по гр. д. № 443/2009 г., на Апелативен съд - гр. С., с което се обезсилва като недопустимо решение от 28.10.2008 г., по гр. д. № 4762/2007 г. на Софийски градски съд и е прекратено производството по делото срещу А. М. Г. Любенова и ВРЪЩА делото Софийския апелативен съд за ново разглеждане от друг състав.

Решението не подлежи на обжалване.

Решение № 167 от 21.12.2009 г. на ВКС по т. д. № 322/2009 г., II т. о., ТК, докладчик председателят Татяна Върбанова

[чл. 625 ТЗ](#)

Производството е по [чл. 290](#), във вр. с [чл. 295 ГПК](#).

Образувано е по касационна жалба на "А" ООД, със седалище гр. Л., чрез процесуалния си пълномощник, срещу решение № 25 от 09.02.2009 г. на Апелативен съд - Варна, с което е потвърдено решение № 412/13.10.2008 г. по т. д. № 644/2008 г. на Варненския окръжен съд за отхвърляне на подадената от касатора молба за обявяване неплатежоспособността, обявяване началната ѝ дата и за откриване на производство по несъстоятелност по отношение на "Ф" ООД, гр. В.

Посоченото първоинстанционно решение е постановено при повторно разглеждане на делото, след обезсилване на решение № 42 от 23.01.2008 г. по т. д. № 922/2007 г. на Варненския окръжен съд и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на същия съд. В решението на ВКС, Търговска колегия, II т. о., постановено под № 587/17.06.2008 г. по т. д. 226/2008 г. е констатирано, че с молбата по [чл. 625 ТЗ](#) молителят не е представил доказателства по [чл. 78, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс](#) за уведомяване на Национална агенция по приходите и на Агенцията за държавни вземания за предстоящото производство по несъстоятелност. Липсата на тази абсолютна процесуална предпоставка е обусловила недопустимост на първоначално образуваното търговско дело пред Окръжен съд - Варна, водеща до недопустимост и на постановения съдебен акт. Наред с тази констатация, касационната инстанция е дала и конкретни указания към съда по несъстоятелността за извършване на цялостна преценка на писмените доказателства и на доводите на страните, съгласно [чл. 188 ГПК](#) (отм.) и въз основа на тях да направи извод дали молителят е кредитор на непогасено вземане, произтичащо от търговска сделка, т. е. дали решението на Висшия Кралски съд - Обединено Кралство на Великобритания и Северна Ирландия от 19.06.2007 г. по иск 2007, фолио 219, удостоверението за европейско изпълнително основание от 25.09.2007 г. и издадените въз основа на удостоверението определение и изпълнителен лист от Варненски окръжен съд материализират неизпълнено изискуемо парично задължение по търговска сделка. Първоначалното разглеждане на делото пред Окръжен съд - Варна и пред Върховен касационен съд е по реда на [чл. 613а, ал. 1 ТЗ](#) /в редакция преди изм. - ДВ бр. 59/2007 г./, във вр. с [чл. 218а и сл. ГПК](#) (отм.), с оглед на което липсва въззивно произнасяне.

[С определение № 335 от 19.06.2009 г.](#), постановено по настоящото дело, е допуснато касационно разглеждане поради наличие на основанието по [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#): разрешаване на процесуалноправния въпрос за това доколко удостовереният като европейско основание за принудително изпълнение публичен документ за вземане по смисъла на [чл. 4, § 2 от Регламент /ЕО/ 805/2004](#), след провеждане и на процедурата по [чл. 624 ГПК](#), съставлява достатъчно доказателствено средство за установяване не само

размера на изискуемото парично вземане, но и естеството на вземането, а в конкретния случай - дали вземането произтича от търговска сделка. В определението е съобразено, че липсва установена съдебна практика на ВКС по приложението на Регламент /ЕО/ 805/2004 предвид понятието "безспорни вземания", обхвата на Регламента и различните видове Сертификати за Европейско изпълнително основание по анексите към него.

Касаторът поддържа, че са налице основания за касационно обжалване на решението по [чл. 281, т. 3 ГПК](#). В жалбата и направените допълнителни уточнения към нея се счита, че задължението на ответното дружество, произтичащо от търговска сделка, е доказано и потвърдено в приключилия съдебен процес в Обединеното Кралство на Великобритания и Северна Ирландия, като е издаден сертификат за европейско изпълнително основание за безспорно вземане. Касаторът се позовава и на издаден, на основание [чл. 624 ГПК](#), изпълнителен лист за сумата 62 568.28 британски лири и 5 264.14 британски лири - разноски по делото. Твърди се, че са налице всички материалноправни предпоставки за обявяване неплатежоспособността на търговското дружество - ответник и неправилно не са зачетени изцяло доказателствата, на които се е позовал и които са послужили за издаване на европейско основание за принудително изпълнение.

Ответникът по касация "Ф" ООД, гр. В., представляван от управителя Ю. М. В., счита жалбата за недопустима, а по същество - за неоснователна. Подробни съображения са изложени в писмен отговор.

Върховният касационен съд, Търговска колегия, второ отделение, като взе предвид оплакванията в жалбата и доводите на страните и след проверка по реда на [чл. 290, ал. 2](#), във вр. с [чл. 295 ГПК](#) относно правилността на обжалвания съдебен акт, приема следното:

Касационната жалба е неоснователна.

За да потвърди решението на Окръжен съд - Варна за отхвърляне на молбата по [чл. 625 ТЗ](#), въззивната инстанция е счела за недоказано, че вземането на кредитора произтича от търговска сделка съгласно въведеното с материалноправните предпоставки по [чл. 608, ал. 1 ТЗ](#) ограничение. Предвид тази разпоредба, имаща за цел защита на търговската дейност на длъжника, съдът е изложил мотиви, свързани и тежестта на доказване в процеса, а именно, че кредиторът който иска откриване на производство по несъстоятелност, следва да докаже не само, че вземането е между търговци, но и, че произтича от търговска сделка, а не от деликт или от неоснователно обогатяване. По отношение на представените доказателства за издаден от българския съд изпълнителен лист въз основа на европейско изпълнително основание за безспорно вземане [/Приложение III от Регламент/ЕО/805/2004](#), апелативният съдебен състав е изложил съображения, че това сочи само качеството на страните - търговци и размера на паричното вземане. С оглед проведената процедурата по [чл. 624 ГПК](#)/ по приложеното гр. д. № 655/2007 г. по описа на Окръжен съд - Варна/, е направен извод, че изпълнителният лист е редовно изпълнително основание, въз основа на което се допуска изпълнение на чуждестранно решение и чрез него кредиторът може да се удовлетвори чрез индивидуално принудително изпълнение, но то не е достатъчно доказателство в производството по несъстоятелност.

Въззивното решение е правилно. При постановяването му решаващият съдебен състав е извършил цялостна преценка на събрания по делото фактически и доказателствен материал, относим към материалноправните предпоставки за неплатежоспособност на търговеца по [чл. 608, ал. 1 от Търговския закон](#).

В съответствие с [чл. 3 от Регламент \(ЕО\) 1346/2000](#) относно производството по несъстоятелност и предвид липсата на данни за притежавано от ответника по касация предприятие на територията на друга държава-членка, правилно е определена международната компетентност на българския съд, а териториалната компетентност, в случая на Варненския окръжен съд, в чийто район е седалището на длъжника, е определена съобразно националното законодателство [/чл. 613 ТЗ/](#). При разглеждането на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, инстанциите по същество правилно са определили приложимия закон, в случая Част четвърта от Търговския закон, тъй като по смисъла на [чл. 4](#) от посочения Регламент, приложимият закон към производството по несъстоятелност е законът на държавата-членка, на чиято територия е образувано производството. **В Регламент (ЕО) № 1346/2000 г., като част от действащото право, пряко приложим в държавите-членки в съответствие с Договора за създаване на [Европейската общност](#) и имащ абсолютно задължителен, нормативен характер, не са предвидени условия, респ. предпоставки за образуване на производство по несъстоятелност. Поради това в случая не се налага извършване на преценка дали не е налице несъответствие между национално и общностно право.**

При произнасяне по подадената молба от "Ей Е. А. С. /Великобритания" ООД, със седалище Лондон за откриване на производство по несъстоятелност по отношение на "Ф" ООД, със седалище гр. В., въззивният съд е направил обосноваване и законосъобразен извод за отсъствие на една от материалноправните предпоставки по [чл. 608, ал. 1 ТЗ](#). Съобразно тази разпоредба неплатежоспособността, като основание за откриване на производство по несъстоятелност, е свързана не само с вида на задължението, което търговецът /длъжник/ не е в състояние да изпълни - изискуемо парично вземане, но и то следва да произтича от търговска сделка. Като правилно следва да се прецени становището на решаващия състав, че кредиторът не е провел пълно главно доказване на твърденията си, че издаденото от Висшия Кралски съд - Обединено Кралство на Великобритания и Северна Ирландия удостоверение за европейско изпълнително основание съгласно [Регламент \(ЕО\) № 805/2004 г.](#) на Европейския парламент и на Съвета за въвеждане на Европейско изпълнително основание при безспорни вземания, установява вземане към ответното дружество именно по търговска сделка.

Сертификатът за европейско изпълнително основание - публичен документ, като отговарящ на изискванията на [Приложение № 3 към Регламент \(ЕО\) № 805/2004 г.](#), е преценяван от формална страна от компетентния Варненски окръжен съд при произнасяне по молбата за издаване на изпълнителен лист, по реда на [чл. 624 ГПК](#). Постановеното определение по ч. гр. д. № 655/2007 г. за уважаване на молбата и издаденият изпълнителен лист, дават възможност на кредитора да пристъпи към принудително изпълнение срещу българското дружество - длъжник. Посочените актове обаче не установяват произхода на вземането на дружеството - касатор и, че то произтича от търговска сделка, съгласно императивната разпоредба на [чл. 608, ал. 1 ТЗ](#). Обстоятелството, че изпълнителното основание, което се удостоверява от държавата-членка по произход като европейско изпълнително основание касае безспорно вземане [/по смисъла на легалното определение по чл. 3 от Регламента/](#) между търговци не

обулавя извод за основанието на вземането - то да произтича от търговска сделка. Твърдяното в този смисъл обстоятелство, чрез позоваване на присъда /неприсъствено решение/ от 10.05.2007 г. и решение от 04.07.2007 г. за оценка на присъденото обезщетение в полза на молителя - касатор, по иск № 2* Фолио 219 на Върховен Кралски съд, Търговски съд, не се доказва от съдържанието на решенията. Извън компетентността на настоящия съдебен състав е да преценява доводите на касатора, че цитираните решения са постановени именно във връзка с неизпълнение на представения във въззивното производство договор от 20.04.2006 г. за услуги и предварителна юридическа подготовка, след като такива данни не са налице. Този извод произтича и от директното приложение на Регламента и ефектът от издадения Сертификат за европейско изпълнително основание - публичен /автентичен/ документ. Това не налага обсъждане на съображенията в касационната жалба, относими към преценяваните от въззивния съд нови писмени доказателства, включително и по оспорения договор от 20.04.2006 г., съставляващ частен диспозитивен документ.

По изложените съображения и на основание [чл. 293, ал. 1](#), във вр. с [чл. 295, ал. 1 ГПК](#), въззивното решение като правилно следва да се потвърди изцяло.

Така мотивиран, Върховният касационен съд, състав на Търговска колегия, второ отделение

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 25 от 09.02.2009 г. по в. т. д. № 498/2008 г. на Апелативен съд - Варна.

Решението е окончателно.

Решение № 33 от 17.02.2012 г. на ВКС по гр. д. № 601/2011 г., III г. о., ГК, докладчик съдията Капка Юстиниянова

[чл. 622, ал. 2 ГПК](#)

Производството е по [чл. 290 ГПК](#).

С [определение № 1189 от 04.11.2011 г.](#) по касационна жалба на П. Г. А. М. К. е допуснато касационно обжалване на въззивно решение № 63 от 17.01.2011 г. по гр. дело № 378/2010 г. на Софийски апелативен съд, с което е потвърдено разпореждане № 593 от 10.10.2008 г. по гр. дело № Е 3105/2008 г. на Софийски градски съд, с което е оставена без уважение молба на П. Г. А. М. К. за допускане изпълнението на Присъда Р./А/534 от 10.09.2007 г. на Върховния съд на Англия и У. и на Присъда PR 0604654 от 16.01.2008 г. на Върховния съд на Англия и У.

Касационното обжалване е допуснато поради наличие на противоречива съдебна практика по обуславящия изхода на делото процесуалноправен въпрос - в производство по признаване и допускане на изпълнение на решение постановено в държава членка на Европейския съюз, представеният Сертификатът по [чл. 54 от Регламент \(ЕО\) № 44/2001](#) на Съвета от 22.12.2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на

съдебни решения по граждански и търговски дела, може ли да замести удостоверението за влизане в сила на решението, чието признаване се иска по съдебен ред, предвиденото в [чл. 622, ал. 2 ГПК](#) - приложно поле по [чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК](#).

С обжалваното решение е прието, че молителят не представя удостоверение от съдебния орган постановил присъдите за съдебни разноски, че същите са влезли в сила - изискване по [чл. 622 ГПК](#). Прието е, че представения сертификат по [чл. 54 от Регламент \(ЕО\) № 44/2001 г.](#) с отбелязване, че присъдите са "изпълними в О. кралство срещу Б. А. В. " не замества изискването на закона за доказване, че съдебният акт е влязъл в сила, при което е отказано признаване и допускане изпълнението на присъдите за съдебни разноски.

В противоречие с това виждане в [определение № 599/14.07.2010 г.](#) по т. д. № 157/2010 г. ВКС; разпореждане от 03.09.2008 г. по ч. гр. д. № 187/2009 г. на Габровски окръжен съд (влязло в сила); [решение № 19/26.01.2009 г.](#) по гр. д. № 2178/2008 г., решение № 734/03.05.2011 г. по гр. д. № 651/2010 г.; [решение № 238/19.03.2010 г.](#) по гр. д. № 3127/2009 г. всички на Софийски апелативен съд е прието, че съгласно разпоредбата на [чл. 622 ГПК](#), правомощията на съда в производството по признаване и допускане на изпълнението на решения постановени в държави членки на Европейския съюз са ограничени до проверка наличие на съдебно решение в препис, заверен от постановилия го съд и удостоверение за влизането му в сила, като сертификата по образец установен в [приложение V](#) към [чл. 54 от Регламент \(ЕО\) № 44/2001 г.](#) на Съюза установяващ изпълняемост на решението удовлетворява изискването на [чл. 622, ал. 2 ГПК](#) за окончателност на съдебния акт.

Върховният касационен съд, състав на трето г. о., намира за правилно възприетото в съдебната практика виждане, че когато към чуждестранното съдебно решение постановено в държава - членка на Европейския съюз е представено удостоверение за изпълняемост - сертификат, издаден от съда или от компетентен орган на държавата членка, където е постановено съдебното решение и този сертификат е съставен по образец установен в [приложение V](#) към [чл. 54 от Регламента](#), предпоставките за признаване и допускане изпълнението на решението в замолената държавата са изпълнени.

[Регламент \(ЕО\) № 44/2001 г.](#) на Съвета от 22.12.2000 г. урежда международната компетентност и екзекватура по граждански и търговски дела и е непосредствено приложим в държавите членки на ЕС.

Разпоредбата на [чл. 38 от Регламента](#) постановява, че съдебно решение постановено в държава-членка и подлежи на изпълнение в тази държава-членка, се изпълнява в друга държава - членка, когато по искане на всяка заинтересована страна то бъде обявено за изпълняемо там, а съгласно [чл. 33](#), съдебното решение постановено в държава - членка се признава в другата държава-членка, без да се изисква каквато и да е специална процедура. От изложеното е видно, че Регламентът не поставя изискване решението да е влязло в сила като предпоставка за признаване неговата изпълняемост, от което следва, че съдебно решение, постановено в държава-членка и подлежащо на изпълнение в тази държава-членка, съгласно сертификат по [чл. 54](#), стандартен формуляр в [приложение V](#) към Регламента, се изпълнява и в друга държава членка, когато по искане на всяка заинтересована страна то бъде обявено за изпълняемо.

Разпоредбата [чл. 622, ал. 2 ГПК](#) постановяваща, че решението се зачита и признава въз основа на препис, заверен от постановилия го съд и удостоверение за влизането му в сила, когато акт на Европейския съюз изисква това, се отнася до установителните и конститутивни решения на чуждестранния съд.

В касационната жалба са изложени оплаквания за процесуална незаконосъобразност и необоснованост на обжалваното решение с искане за неговата отмяна и признаване изпълнение на присъдите за съдебни разноски по представени заверени преписи и сертификат за изпълняемост по [чл. 54 от Регламента \(ЕО\) № 44/2001 г.](#) на Съвета.

Ответницата Б. А. В. оспорва касационната жалба. Излага съображения в подкрепа правилността на обжалваното решение.

Върховният касационен съд, състав на трето г. о., провери правилността на въззивното решение във връзка с касационната жалба и на основание [чл. 290, ал. 2 ГПК](#) намира следното:

Неправилно с обжалваното решение съдът е поставил уважаване на искането за признаване изпълнение на съдебните решения - присъди за съдебни разноски от установяване на влизането им сила. Касае се до осъдителни решения постановени от държава-членка на Европейския съюз, признати за изпълняеми в държавата по произход със сертификат по [чл. 54](#) по стандарт, указан в [приложение V](#) от Регламент (ЕО) № 44/2001 г. на Съюза, изпълнението на които се дължи и в държавата по предявяване. Този извод е в съответствие с отговора на поставения правен въпрос.

Като неправилно обжалваното решение следва да се отмени и по реда на [чл. 293, ал. 2 ГПК](#) се постанови ново решение, с което да се допусне изпълнение на присъдите за съдебни разноски.

С оглед изхода на делото на основание [чл. 78, ал. 1 ГПК](#) ответницата по касационната жалба следва да заплати на касатора съдебни разноски по представен списък по [чл. 80 ГПК](#) в размер на 125 лв.

Водим от горното, Върховният касационен съд, състав на трето г. о.

РЕШИ:

ОТМЕНЯВА решение № 63 от 17.01.2011 г. по гр. дело № 378/2010 г. на Софийски апелативен съд.

ПРИЗНАВА И ДОПУСКА изпълнение на Присъда Р./А/534 от 10.09.2007 г. на Върховния съд на Англия и У. и на Присъда PR 0604654 от 16.01.2008 г. на Върховния съд на Англия и У.

ОСЪЖДА Б. А. В. да заплати на П. Г. А. М. К. съдебни разноски в размер на 125 лв.

Решението не подлежи на обжалване.

**Решение № 294 от 13.11.2012 г. на ВКС по гр. д. № 33/2012 г., III г. о., ГК,
докладчик съдията Илияна Папазова**

[чл. 622.](#)

[чл. 623 ГПК](#)

Производството е с правно основание [чл. 290 от ГПК](#).

Образувано е въз основа на подадената касационна жалба от Б. А. В. със съдебен адрес: [населено място], чрез процесуалния представител - адвокат Д. против въззивно [решение № 750 от 5.05.2011 г.](#) по в. гр. д. № 1357/2010 г. на Софийски апелативен съд, с което е:

- отменено разпореждане № 16705 от 28.07.2009 г. по гр. д. № Е 1256 по описа за 2009 г. на СГС в частта, с която Б. А. В. е осъдена да заплати на П. Г. А. М. К. разноски за водене на делото в размер над 3 371 лв. до 4 170.38 лв.,

- оставена е без разглеждане жалбата на Б. А. В. срещу същото разпореждане № 16705 в частта, в която е признато решение № НС 93 Х. от 16.10.08 г. на Върховния съд на Англия и У., отделение за дела, необхванати от обичайното право, с което Б. А. В. е осъдена да заплати на П. Г. А. М. К. сумата от 15 000 британски лири, представляваща съдебни разходи и е прекратил производството по жалбата ѝ в тази част като недопустимо и е

- потвърдено друго разпореждане от 28.10.09 г. по същото гр. д. № Е 1256 по описа за 2009 г. на СГС в частта, с която е допуснато изпълнение на решение № НС 93 Х. от 16.10.08 г. на Върховния съд на Англия и У., отделение за дела, необхванати от обичайното право.

Касационно обжалване е допуснато на основание [чл. 280, ал. 1, т. 3 от ГПК](#) по следните поставени четири въпроса:

1. подлежи на самостоятелно обжалване разпореждането на съда, с което той, по реда на [чл. 622 от ГПК](#), положително се е произнесъл по направено искане за признаване на съдебно решение постановено в друга държава, членка на ЕС.

2. длъжен ли е съдът, постановил разпореждане по реда на [чл. 623 от ГПК](#) /за допускане на изпълнението на съдебно решение постановено в друга държава, членка на ЕС/ да съобщи на страните за това и ако това не е направено - дали е съществено процесуално нарушение, подлежащо на отстраняване от страна на въззивния съд. Какъв е надлежния ред за връчване на съобщение /с оглед спецификата на производството/ и какъв е минимумът на изискуемото се съдържание на такова съобщение,

3. какъв е срокът за обжалване на постановено разпореждане по [чл. 622 от ГПК](#) и съответно по [чл. 623 от ГПК](#) - като се има пред вид, че в цитираните норми това

изрично не е посочено, а нормата на [чл. 43 § 5 от Регламент № 44/2001 г.](#) на Съвета от 22.12.2000 г., предвиждаща двумесечен срок за подаване на жалба срещу декларация за изпълняемост. Поставя се и въпроса за последиците - в случай, че съдът определи по-кратък от посочения в Регламента срок,

4. следва ли съдът следва да спре производството по делото, на основание [чл. 37 от Регламент № 44/2001 г.](#) на Съвета от 22.12.2000 г., когато страната твърди, че е подала жалба срещу решението чието признаване и изпълнение понастоящем се иска /от 16.10.08 г./

В съдебно заседание страните не се явяват, но се представляват, като всяка отстоява позицията си. Искането на касаторката е за отмяна и евентуално - за обезсилване на решението, в частта, с която е оставена без разглеждане жалбата ѝ срещу разпореждането за признаване на решение № НС 93 X. от 16.10.08 г. и е прекратено производството. Като твърди, че разпореждането от 28.10.09 г. за допускане на изпълнение на чуждестранния съдебен акт - не ѝ е надлежно съобщено и че съдът се е произнесъл по него - без да е бил надлежно сезиран /въззивната жалба е подадена в съда след, а не преди постановяване на въззивния си/ - желае в тази част акта да бъде обезсилен, а делото върнато за ново разглеждане. Относно присъдените разноски - счита постановения акт за неправилен. Становището ѝ е, че такива не се дължат поради липса на определяем материален интерес. Отделно - прави възражение за прекомерност. От своя страна претендира направените разноски в настоящето производство.

Становището на противната страна е за неоснователност на подадената жалба. Желаете обжалвания акт да бъде потвърден.

Върховен касационен съд, състав на III г. о., след като обсъди направеното искане и доказателствата по делото, намира следното:

П. Г. А. М. К. е сезирал СГС с две искания.

Първото е с правно основание [чл. 622 от ГПК](#) и е за признаване по съдебен ред на чуждестранно съдебно решение /решение № НС 93 X. от 16.10.08 г. на Върховния съд на Англия и У., отделение за дела, необхванати от обичайното право/. По него СГС се е произнесъл с разпореждане № 16705 от 28.07.2009 г. по гр. д. № Е 1256 като го е уважил и е признал решението. По делото няма данни това разпореждане да е съобщено на ответната страна, но с нарочна молба /вх. № 14245 от 25.02.10 г. за удължаване срока за обжалване/ - тя е заявила, че е била уведомена за него на 19.02.2010 г. В. жалба с вх. № 14246 срещу разпореждане № 16705 от 28.07.2009 г. е подадена на 25.02.10 г.

Второто искане е с правно основание [чл. 623 от ГПК](#) и е за допускане на изпълнение на същото чуждестранно съдебно решение. По него СГС се е произнесъл с разпореждане от 28.10.09 г. по гр. д. № Е 1256, постановено по реда на [чл. 250 от ГПК](#). То също е уважено, като е допуснато изпълнението на чуждестранно съдебно решение. По делото няма данни това разпореждане да е съобщавано на ответната страна. Срещу него тя е подала въззивна жалба с вх. № 57533 на 21.06.2011 г. В. жалба е подадена месец и половина след 5.05.2011 г., когато въззивната инстанция е постановила акта си.

В. съд, независимо, че е бил сезиран от молителя с жалба, касаеща само едно от исканията, се е произнесъл и по двете. Относно това с правно основание [чл. 622 от ГПК](#) е приел, че тъй като ГПК и [Регламент № 44/2001 г.](#) на Съвета от 22.12.2000 г. не предвиждат изрично възможност за обжалване, разпореждането от 28.07.09 г. е неподлежащ на обжалване съдебен акт, а образуваното въззивно производство - недопустимо. За постановеното с правно основание [чл. 623 от ГПК](#) разпореждане от 28.10.09 г. е приел, че е допустимо, валидно и постановено в съответствие с изискванията на [чл. 34](#) и [чл. 35 от посочения Регламент № 44](#).

По първия от въпросите, във връзка с които е допуснато касационно обжалване, настоящият съдебен състав намира следното:

Производствата по [чл. 622 от ГПК](#) по признаване на постановено в друга държава членка на ЕС съдебно решение и по [чл. 623 от ГПК](#) за допускане на изпълнението на постановено в друга държава членка на ЕС съдебно решение - са две отделни, самостоятелни производства, които се различават по обхвата и интензитета на проявление, по правните си последици и по приложимите процесуални правила, уредени в приложимото право на ЕС - [Регламент № 44/2001 г.](#) на Съвета. Страната, която има правен интерес може самостоятелно да предяви всяко едно от тези искания, като следва да се има пред вид, че за да се прояви изпълнителната сила на едно постановено в друга държава членка осъдително съдебно решение, освен че то трябва да бъде признато, следва и да се допусне неговото изпълнение.

Признаването и изпълнението на чуждестранните съдебни решения за страните, членки на ЕС става по реда на [Регламент № 44/2001 г.](#) на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, наричан по-долу за краткост Регламента.

Относно признаването на чуждестранните съдебни решения приложимите норми в Регламента са от [чл. 33](#) до [чл. 37](#). Да се признае едно чуждестранно съдебно решение в друга държава членка означава да се зачете неговата сила на присъдено нещо. Признава се силата на присъдено нещо и за трите вида решения - установително, осъдително и конститутивно. **Установеният принцип е за автоматично признаване, който произтича от принципа за взаимно доверие между правораздавателните органи на държавите членки.** За да се признае едно съдебно решение е достатъчно да се представи негово копие, отговарящо на необходимите условия за установяване на автентичността му и сертификат, съставен по образец, установен в [приложение V към чл. 54 от Регламента](#), издаден от съда или от компетентен орган на държавата членка, постановила съдебния акт /удостоверение за влизане в сила на решението не се изисква, защото подобно условие в Регламента не е предвидено/ - вж. в този смисъл постановено по реда на [чл. 290](#) от ГПК [решение № 33 от 17.02.12 г.](#) по гр. д. № 601/11 г. на III г. о. на ВКС. В [чл. 36 от Регламента](#) изрично е установена забрана за преразглеждане по същество на чуждестранното съдебно решение. Изчерпателно са изброени /в [чл. 34](#) и [чл. 35](#)/ петте възможни основания при наличие на едно, от които съдебно решение не се признава - 1. ако противоречи на публичната политика в държавата-членка, в която се иска признаване, 2. ако е постановено в нарушение на правилата за призоваване и уведомяване на ответната страна, 3. ако противоречи на съдебно решение, постановено по спор между същите страни в държава членка, в която се иска признаване, 4. ако противоречи на по-рано постановено съдебно решение, постановено в друга държава членка или в трета държава по същия предмет и между същите страни и ако е а членка,

в която се иска признаване и 5. ако съдът, постановил акта не е спазил императивните правила за подсъдността в случаите, касаещи застрахователни и потребителски договори и на изключителната подсъдност по [чл. 22 от Регламента](#).

След съдебното признаване - всички /не само органа, пред който се представено разпореждането за признаване/ са длъжни да се съобразят с него и да приемат установеното с чуждестранното решение материално право или настъпилата правна промяна. Затова съгласно [чл. 622, ал. 3 от ГПК](#) - разпореждането, с което се признава чуждестранното съдебно решение има значението на решение, постановено в исков процес.

Законодателно придаденото значение на решение, описаните по-горе характеристики на акта по [чл. 622 от ГПК](#) за признаване на постановено в друга държава членка на ЕС съдебно решение и неговите последици, мотивират настоящия съдебен състав да приеме, че същото подлежи на самостоятелно обжалване, независимо, че това не е изрично предвидено. Касае се до особено исково производство, в което съдът е наточен със сериозна с оглед на последиците си преценка /каквато е преценката на обстоятелствата по [чл. 34](#) и [чл. 35 от Регламента](#)/ и тя не може да бъде оставена без последващ контрол. /Още повече, че в [чл. 623, ал. 6 от ГПК](#) подобен контрол е изрично предвиден за сходното по последици разпореждане за допускане на изпълнението, за което законодателят също е посочил, че има значението на решение, постановено в исков процес/.

По втория и третия от въпросите, във връзка с които е допуснато касационно обжалване, настоящият съдебен състав намира следното:

Производството по [чл. 623 от ГПК](#) е за допускане на изпълнението в България на съдебно решение, постановено от съд на друга държава членка на ЕС. Неговата уредба е създадена в изпълнение на [чл. 40 от Регламента](#), съгласно който процедурата по подаване на молбата се урежда от националното законодателство. В приложимото право на Регламента /от [чл. 38](#) до [чл. 56](#)/ то е с наименование "производство по издадена на декларация за изпълняемост", защото въз основа на него осъдителното чуждестранно съдебно решение придобива изпълняемост и става възможно предприемането на принудителни действия върху имуществото на длъжника на територията на България. Тези сериозни за страната последици налагат - съгласно [чл. 42 от Регламента](#) - "декларацията за изпълняемост да се връчва на страната, срещу която се иска изпълнение, заедно със съдебното решение", ако то все още не ѝ е било връчено. Следователно - съдът, постановил разпореждането по реда на [чл. 623 от ГПК](#) /за допускане на изпълнението на съдебно решение постановено в друга държава, членка на ЕС/ е длъжен не само да го съобщи, но и да го връчи на страната, срещу която се иска изпълнение. Ако по делото няма данни това да е направено - е налице съществено процесуално нарушение, което въззивният съд е длъжен да отстрани. На страната следва да бъде осигурена възможност да реализира правото си на жалба /като част от правото ѝ на защита/. Затова законодателят изрично е изключил възможността да допускане на предварително изпълнение на разпореждането и не е предвидил срок за неговото обжалване. Съгласно [чл. 623, ал. 3 от ГПК](#) - с разпореждането, с което уважава молбата съдът - съобразно конкретиката на случая-определя "приложимия срок за обжалване по [чл. 43, ал. 5 от Регламента](#)". Цитираната норма предвижда едномесечен срок за обжалване в общия случай, но когато "страната, срещу която се иска изпълнение има местоживееене в държава-членка, различна от тази, в която е

издадена декларация за изпълняемост, срокът за обжалване е два месеца и тече от дата на връчването". Следователно - [чл. 623, ал. 3 от ГПК](#) предвижда за обжалване на разпореждане за допускане на изпълнението на съдебно решение, постановено в друга държава, членка на ЕС различен от установения в ГПК срок за въззивно обжалване. Касае се до по-дълъг, специален срок, който е установен в защита интересите на страната, която има местожителство в друга държава членка /различна от тази в която се иска да се допусне изпълнението/.

На четвъртия от въпросите, във връзка с които е допуснато касационно обжалване, според настоящият съдебен състав следва да се отговори, че съдът, пред който е направено искането прецени дали да спре производството по делото, на основание [чл. 37 от Регламента](#) /ако е първа инстанция/, съответно на основание [чл. 46 от Регламента](#) /ако е въззивна/, когато страната твърди, че е подала жалба срещу решението чието признаване и изпълнение се иска.

Следва да се има пред вид, че съгласно [чл. 46, ал. 2 от Регламента](#) - ако съдебното решение, чието признаване или допускане се иска е постановено в И. или О. кралство /каквото е настоящия случай/ - "всяка форма на обжалване, предвидена в държава-членка по произход, се счита за обикновена жалба".

Имайки пред вид така дадения отговор на първия от поставените въпроси, настоящият съдебен състав намира, че решението на въззивния съд в частта, в която оставена е без разглеждане жалбата на Б. А. В. срещу разпореждане № 16705 за признаване на решение № НС 93 X. от 16.10.08 г. на Върховния съд на Англия и У. и за прекратяване производството по жалбата е неправилно и следва да бъде отменено, а делото върнато за разглеждане и произнасяне по същество в тази част.

Имайки пред вид дадения отговор на втория и третия от поставените въпроси, настоящият съдебен състав намира, че решението на въззивния съд в частта, в която е потвърдено разпореждането от 28.10.09 г. по същото гр. д. № Е 1256 по описа за 2009 г. на СГС като е допуснато изпълнение на решение № НС 93 X. от 16.10.08 г. на Върховния съд на Англия и У. е недопустимо, като постановено преди да е подадена въззивна жалба, поради което следва да бъде обезсилено, а делото върнато. Независимо, че по делото няма данни това разпореждане да е било съобщавано на ответната страна, в случая процедурата по връчването му не следва да се изпълнява, защото видно от подадената въззивна жалба с вх. № 57533 на 21.06.2011 г. - страната е уведомена за него и е запозната със съдържанието му. Съдът следва да разгледа и да се произнесе по наведените във въззивната жалба доводи, включително и по направеното искане за спиране, с оглед твърдението, че актът, чието изпълнение се иска да бъде допуснато, е обжалван.

При новото разглеждане на делото - въззивният съд следва да провери с оглед нормата на [чл. 34 от Регламента](#) - дали не е налице идентичност между настоящето дело и служебно известното на настоящия състав гр. д. № Е 156/2010 г. на СГС, ГО, I-10 състав /въззивното дело е 651/2010 г. на САС, което не е допуснато до касационно обжалване с [определение № 139 от 7.02.12 г.](#) по гр. д. № 1461/11 г. на ВКС/, с което вече е признато и е допуснато изпълнение на удостоверение за окончателни разходи от 20.11.09 г. на Върховен съд на Англия и У., касаещо разносните сторени до 5.11.07 г., както и тези между 13.02.08 г. и 7.03.08 г., които съдът с процесното решение № НС 93

Х. от 16.10.08 г. на Върховния съд на Англия и У. е постановил да бъдат изчислени от длъжностното лице по съдебните такси.

В. решение в частта му за разноските също следва да бъде отменено, като въпросът за тях следва да се реши в зависимост от изхода на спора.

С оглед на горното, Върховен касационен съд, състав на Трето гражданско отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ въззивно [решение № 750 от 5.05.2011 г.](#) по в. гр. д. № 1357/2010 г. на Софийски апелативен съд В ЧАСТТА, в която оставена е без разглеждане въззивната жалба на Б. А. В. срещу разпореждане № 16705 с което е признато решение № НС 93 Х. от 16.10.08 г. на Върховния съд на Англия и У., прекратено е производството по жалбата и са присъдени в полза на П. Г. А. М. К. разноски като неправилно и ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав и произнасяне по същество в тази част.

ОБЕЗСИЛВА въззивно [решение № 750 от 5.05.2011 г.](#) по в. гр. д. № 1357/2010 г. на Софийски апелативен съд В ЧАСТТА, в която е потвърдено разпореждането от 28.10.09 г. по гр. д. № Е 1256 по описа за 2009 г. на СГС като е допуснато изпълнение на решение № НС 93 Х. от 16.10.08 г. на Върховния съд на Англия и У. като недопустимо и ВРЪЩА делото за произнасяне по доводите, изложени във въззивна жалба с вх. № 57533 на 21.06.2011 г. на Б. А. В. с адрес за призоваване: гр. С. 1000 ел. "А." № 40 ет. 2 адвокат Д.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

Решение № 112 от 10.09.2012 г. на ВКС по т. д. № 359/2011 г., II т. о., ТК, докладчик съдията Емилия Василева

[чл. 422, ал. 1 ГПК,](#)

[чл. 11, ал. 2, т. 2 ЗПЗП](#)

Производството е по [чл. 290 ГПК.](#)

Образувано е по касационна жалба на ответника [фирма], [населено място] чрез процесуален представител адв. И. И. И. срещу решение № 223 от 17.12.2010 г. по в. т. дело № 523/2010 г. на Варненски апелативен съд, Търговско отделение, с което след частична отмяна на решение № 19 от 12.07.2010 г. по т. дело № 56/2009 г. на Окръжен съд Търговище, е прието за установено съществуването на вземане на ДФ "Земеделие", [населено място] по издадени по ч. гр. дело № 28517/2008 г. на Софийски районен съд, 64 състав заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист от 21.10.2008 г. към [фирма], [населено място] за сумата 617 419 лв., представляваща предоставена на последния финансова помощ по програма С., подлежаща на връщане на основание чл.

8.1 от договора по С. от 07.06.2006 г. между тях, за сумата 135 650,30 лв. - обезщетение за законната лихва върху посочената главница, считано от датите на изплащане на помощта - 22.11.2006 г. и 14.08.2007 г. до 18.09.2008 г., и за законната лихва върху същата главница, считано от 19.09.2008 г. до окончателното ѝ изплащане, на основание [чл. 422, ал. 1 ГПК](#), и ответното дружество е осъдено да заплати на ищеца сумата 45 318,58 лв. - съдебни разноски, както и сумата 700 лв. - възнаграждение за юрисконсулт.

Касаторът релювира доводи за неправилност на въззивното решение поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост.

1/ Поддържа становище за неправилност на извода на въззивната инстанция за приложимост на [Наредба № 15/18.05.2001 г.](#) на МЗГ за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за развитие и разнообразяване на икономическите дейности, предоставяне на възможности за многостранни дейности и алтернативни доходи по С. поради това, че посочената наредба регулира различен вид обществени отношения.

2/ Касаторът прави оплакване, че неправилно въззивният съд е приел, че разпоредбата на чл. 8.1. от договора се отнася до документите, които следва да придружават молбата за финансиране, която подава всеки кандидат - бенифициент за одобрение на проекта, и които документи систематически са регулирани в [глава II и III от Наредба № 16/18.05.2001 г.](#) на МЗГ. Излага съображения, че правилото на чл. 8.1. от договора е с приложно поле единствено неизпълнението на договора в неговата разновидност на пълно и частично, към които случаи на неизпълнение може да се приравни представянето на неистински документи за доказване на инвестицията, но не и документи, придружаващи молбата за финансиране. Поддържа становище, че съдът не е направил разлика между понятията "предоставяне" и "изплащане" на финансовата помощ.

3/ По отношение на включените в сумата 89 909 лв. разходи по придобиване на вещи по предварителен договор с [фирма] от 03.01.2006 г. и тези, които са били свързани с изготвяне на бизнес - плана, касаторът излага съображения, за посочените разходи дори не е било необходимо представяне на три оферти, тъй като се касае до услуга от трето лице, а не придобиване на актив по смисъла на [чл. 10, т. 6 от Наредба № 16/18.05.2001 г.](#)

4/ Направено е оплакване, че в противоречие с разпоредбата на [чл. 193 ГПК](#), без да бъде открито производство по оспорване истинността на трите оферти, съдът е направил извод за тяхната неавтентичност; в тази насока са релювирани доводи, че е открито производство по оспорване истинността на представените от ищеца писма като доказателства за неавтентичност на офертите, поради което за ответника по иска не е съществувало задължение да установява истинността на писмата; по отношение на офертата на [фирма] липсва и своевременно твърдение от ищеца, че съставлява неистински документ, поради което е недопустимо произнасянето за нейната неистинност, предвид несвоевременното релювиране и представяне на нови за процеса доказателства; нито една от офертите не е идентична с офертите по одобрения проект. Касаторът прави оплакване за необоснованост на приетото от въззивната инстанция, че формалната доказателствена сила на процесните три оферти е оборена и че същите не

удостоверяват изпълнение на задължението за представянето им в рамките на административната процедура по Глава трета от Наредбата.

5/ В противоречие на [чл. 12 ГПК](#) съдебният състав не е обсъдил събраните по делото доказателства за изпълнение на договора в съответствие с одобрения проект, например заключението на съдебнотехническата експертиза.

Касаторът моли решението да бъде отменено, искът по [чл. 422 ГПК](#) да бъде отхвърлен и претендира присъждане на направените в съдебните производства разноски.

Ответникът ДФ "Земеделие", [населено място] чрез процесуалния си представител главен юрисконсулт К. Т. оспорва касационната жалба и поддържа становище за валидност, допустимост и правилност на въззивното решение. Релевира доводи, че съдебният състав правилно е констатирал, че след извършена проверка на офертите Европейската служба за борба с измамите О. е потвърдила с доклади от 14.04.2008 г., 04.02.2009 г. и 30.07.2008 г., че същите са неавтентични. Ответникът се позовава на доказателствената сила на доклада на О. като официален удостоверителен документ съгласно [чл. 9, т. 2 от Регламент № 1074/1999 г.](#) на Съвета и [Регламент № 1073/1999 г.](#) на Европейския парламент и Съвета. Относно възражението на касатора досежно изпълнението на инвестицията изразява становище за неотносимост, тъй като спорният въпрос е друг. Ответникът моли решението да бъде оставено в сила и претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Върховен касационен съд, Търговска колегия, Второ отделение, като взе предвид данните по делото и релевираните от страните доводи за правилността на въззивното решение, приема следното:

По отношение на основния спорен въпрос по делото "дали чл. 8.1 от договора по С. от 07.06.2006 г. между страните, предвиждащ връщане на предоставената финансова помощ, е приложим само в случай на представени документи с невярно съдържание или подправени такива по договора или и за такива действия, касаещи преддоговорните отношения на страните" въззивният съд е приел, че договорената в посочения текст санкция е с обхват и спрямо неистински документи, представени на предходни етапи, довели до сключването на договора по С.. Според решаващия съдебен състав договорът е завършващ етап на сложен фактически състав по [Наредба № 15/18.05.2001 г.](#) на МЗГ за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по специалната предприсъединителна програма на ЕС - С., включващ и административни елементи. Представянето на неистински документи /трите оферти - на "Лома системс" Л., "Херборт Машиненфабрик" и "Закми Ф. енд бевъридж плантс"/ от кандидата за финансова помощ по програмата като част от изискуемите документи и проекта съставлява нарушение на договора, сключен въз основа и в резултат на одобряването на проекта, поради което е направен извод, че ответното дружество следва да върне предоставената му финансова помощ, предвид представените документи с невярно съдържание при кандидатстването му за отпускане на помощта, на основание чл. 8.1 от договора по С. от 07.06.2006 г.

С определение № [162 от 06.03.2012 г.](#) по т. дело № 359/2011 г. на ВКС, ТК, Второ отделение е допуснато касационно обжалване на въззивното решение на основание [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#) по следните материалноправни въпроси:

1/ кой е приложимият подзаконов нормативен акт по отношение на сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ при условията на специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./;

2/ в кои случаи се прилага разпоредба по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ при условията на специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./, съгласно която "при неизпълнение на задълженията по договора от страна на ползвателя или представяне на документи с невярно съдържание или подправени такива, същият връща на Фонда предоставената му финансова помощ, ведно със законната лихва от момента на извършване на нарушението, респективно от момента на неговото установяване" - в случаите на представени документи с невярно съдържание или подправени такива за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, преди сключване на договора, или в случаите на представени документи с невярно съдържание или подправени такива по изпълнението на договора.

По първия релевантен правен въпрос:

В съответствие с Националния план за развитие на земеделието и селските райони /2000 - 2006/ по Специалната програма на Европейския съюз за присъединяване в областта на земеделието и селските райони /С./ Държавен фонд "Земеделие" съгласно [чл. 11, ал. 2, т. 2 ЗПЗП](#) изпълнява функциите на Агенция С.. Разпоредбата на [чл. 11, ал. 3 ЗПЗП](#) очертава правната рамка, регламентираща условията и реда за финансово подпомагане по програма С..

Конкретните условия и ред, както и изискванията към лицата, които се подпомагат, се определят с наредби на министъра на земеделието и храните съгласно Националния план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2000 - 2006 г. Този план е приет като програма от Европейската комисия с решение съгласно [чл. 4, ал. 5 от Регламент /ЕК/ № 1268/1999 г.](#) на 20.10.2000 г. и е послужил за разработване на отделните направления /мерки/ за предоставяне на финансово подпомагане по програма С. и отразяването им в Многогодишното финансово споразумение по Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България. Едно от направленията е подобряване преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти - мярка 1.2.

Условията и редът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подобряване на преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти по Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./ в секторите винопроизводство, плодове и зеленчуци, мляко и млечни продукти, месо и месопреработка, рибарство и аквакултури са уредени в [Наредба № 16 от 18.05.2001 г.](#) за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подобряване преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти по Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./.

С [Наредба № 15 от 18.05.2001 г.](#) за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за развитие и разнообразяване на икономическите дейности,

предоставяне на възможности за многостранни дейности и алтернативни доходи по Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./ са уредени условията и редът за подпомагане на проекти за развитие и разнообразяване на икономическите дейности, предоставяне на възможности за многостранни дейности и алтернативни доходи по Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./ в направленията селски туризъм, местно занаятчийство и агроиндустрия, дървообработване и биогорива, бубарство, пчеларство, коневъдство, рибарство и аквакултури, гъбопроизводство, преработка на етеричномаслени култури, лечебни растения и гъби.

В настоящия случай със сключения между страните на 07.06.2006 г. договор № 1942/06.06.2006 г. е предоставена безвъзмездна финансова помощ за извършване на дейностите по оборудване за контрол и подобряване на качеството на сушени зеленчуци и плодове, т. е. финансовото подпомагане е по направление "Подобряване преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти". С оглед предмета на процесния договор приложимият подзаконов нормативен акт е [Наредба № 16 от 18.05.2001 г.](#) за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подобряване преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти по Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./. Въз основа на изложените съображения отговорът на първия релевантен правен въпрос е следният: приложимият подзаконов нормативен акт по отношение на сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за оборудване за контрол и подобряване на качеството на сушени зеленчуци и плодове при условията на специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./ е [Наредба № 16 от 18.05.2001 г.](#) за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подобряване преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти по Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./.

По втория релевантен правен въпрос:

В исковата молба ищецът претендира връщане на предоставената безвъзмездна финансова помощ на основание чл. 8.1. от договор № 1942/06.06.2006 г., сключен между страните на 07.06.2006 г., и чл. 13, ал. 1, б. "в" от Секция А на [Многогодишното финансово споразумение между Европейската комисия от страна на Европейската общност и Република България](#) /Специална предприсъединителна Програма за развитие на земеделието и селските райони в Република България/. Клаузата на чл. 8.1. от договора между страните предвижда, че "при неизпълнение на задълженията по договора от страна на ползвателя или представяне на документи с невярно съдържание или подправени такива, същият връща на Фонда предоставената му финансова помощ, ведно със законната лихва от момента на извършване на нарушението, респективно от момента на неговото установяване". Цитираната договорна клауза се отнася, както до фазата на изпълнение на задълженията по сключен договор за отпускане на финансова помощ при одобрен проект от агенция С., респективно до представянето на документи за удостоверяване изпълнението на инвестицията с оглед изплащане на отпуснатата финансова помощ, така и в случаите на представени документи с невярно съдържание или подправени такива за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, преди

сключване на договора. Този извод произтича от уговорените между страните права и задължения, от отделните уговорки, тълкувани в тяхната връзка помежду им, съобразно смисъла, който произтича от целия договор, с оглед целта на договора, обичаите в практиката по отношение на предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по програма С. и добросъвестността.

Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ при условията на специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./ представлява сложен фактически състав с административноправни и гражданскоправни елементи. Условията и редът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за оборудване за контрол и подобряване на качеството на сушени зеленчуци и плодове са предвидени в [Наредба № 16/18.05.2001 г.](#) Смесеният фактически състав за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по програма С. съгласно посочената наредба включва следните елементи: 1/ молба с приложени документи съгласно приложение № 3; 2/ одобрение на проекта; 3/ сключване на договор за отпускане на финансова помощ; 4/ изпълнение на одобрения проект; 5/ заявка за изплащане на помощта с приложени документи, доказващи направената инвестиция, по приложение № 5; 6/ одобряване изплащането на финансовата помощ; 7/ изплащане на финансовата помощ; 8/ изпълнение на задълженията по [чл. 27 от Наредба № 16/18.05.2001 г.](#) от ползвателя в продължение на 5 години. Едно от изискванията при кандидатстване за отпускане на безвъзмездна финансова помощ за оборудване на стойност повече от левовата равностойност на 10 000 евро е с молбата да бъдат представени оферти в оригинал от най-малко трима доставчици /[чл. 10, ал. 1, т. 6/](#). В [чл. 20 от Наредба № 16/18.05.2001 г.](#) е предвидено задължение на съответната областна дирекция на агенция С. да извърши проверка на редовността на подадените от кандидата документи, на заявените данни и посочените факти, да извърши проверка на място, след което да изготви становище за одобрение или отхвърляне на проекта до централното управление. При получаване на документите за централното управление на агенция С. се поражда задължение също да провери заявените данни и посочените факти от кандидата, да извърши проверка на място и да изготви предложение за одобрение или отхвърляне на проекта до Комисията за избор на проекти. Една от проверките се отнася и до верността на представените оферти. В случай на нередовност на документите или нередовност или непълнота в заявените данни и посочените факти централното управление на агенция С. трябва да уведоми писмено кандидата, който разполага с възможност в определен срок да отстрани констатираните нередовности или да представи допълнителни или нови документи. В случай на нередовност на документите или нередовност или непълнота на заявените данни и посочените факти, при несъответствие с условията и критериите по ал. 2 на чл. 21 от посочената наредба или при неотстраняване на непълнотите и пропуските агенция С., в случая ДФ "Земеделие" следва да отхвърли проекта. Ако проектът бъде одобрен, между кандидата и агенция С. се сключва договор за отпускане на финансова помощ. Одобреният проект подлежи на изпълнение в срок, определен в договора, който не може да бъде по-дълъг от визирания в чл. 24 от наредбата срок до 24 месеца.

Финансовата помощ се изплаща след извършване на цялата инвестиция или на част от нея в определени случаи и при наличието на визираните в чл. 25 от наредбата предпоставки. Ползвателят е длъжен да извърши изцяло одобрената инвестиция в уговорените срокове в съответствие с бизнес плана и одобрените разходи, да предостави на ДФ "Земеделие" необходимата информация и изискуемите документи,

свързани с осъществяването на инвестицията, да съхранява всички оригинални документи, свързани с извършването на инвестицията, които не се изискват в оригинал при подаване на документите за кандидатстване. ДФ "Земеделие" има право да упражнява постоянен, текущ и последващ контрол за целевото използване на инвестицията, като извършва проверки на място, проверява наличните активи, счетоводната отчетност, документите, техническите носители на информация и техническото оборудване във връзка с одобрената инвестиция, да изисква от ползвателя документи, сведения и справки. За да одобри или откаже плащането, ДФ "Земеделие" е длъжен да извърши анализ за установяване на фактическо съответствие и съответствие по документи между одобрения инвестиционен проект и извършената инвестиция. ДФ "Земеделие" има задължение да извършва проверки по всяко време на представените документи за отпускане на безвъзмездната финансова помощ, както преди одобрението на бизнес плана и сключването на договора, така и след изплащане на помощта. Това задължение произтича от разпоредбите на [чл. 13, ал. 1 от Секция А на Многогодишното финансово споразумение между](#)

Европейската комисия от страна на Европейската общност и Република България /Специална предприсъединителна Програма за развитие на земеделието и селските райони в Република България/ с цел възстановяване на загуби, възникнали в резултат на нередности или по невнимание [чл. 4 и чл. 8 от Регламент /ЕО, Евратом/ № 2988/95](#) на Съвета от 18.12.1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности.

Именно представянето на документи с невярно съдържание или подправени такива в етапа на отпускане на финансовата помощ преди сключване на договора и в последващия етап на изплащане на финансовата помощ, т. е. документи, изискуеми за отпускане на помощта, и документи, удостоверяващи извършването на инвестицията и съответствието ѝ с одобрените бизнес план и разходи, са имали предвид страните в разпоредбата на чл. 8.1. от процесния договор.

Въз основа на изложените съображения отговорът на втория релевантен правен въпрос е следният: Разпоредба по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ при условията на специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./, съгласно която "при неизпълнение на задълженията по договора от страна на ползвателя или представяне на документи с невярно съдържание или подправени такива, същият връща на Фонда предоставената му финансова помощ, ведно със законната лихва от момента на извършване на нарушението, респективно от момента на неговото установяване" намира приложение, както в случаите на представени документи с невярно съдържание или подправени такива по изпълнението на договора, във връзка с удостоверяване на извършването на инвестицията и съответствието ѝ с одобрените бизнес план и разходи, така и в случаите на представени документи с невярно съдържание или подправени такива, необходими за отпускане, предоставяне на безвъзмездна финансова помощ преди одобрение на бизнес плана и сключване на договора.

По правилността на решението:

При така дадените отговори на релевантните правни въпроси настоящият съдебен състав счита, че в противоречие с материалния закон въззивният съд е приложил

[Наредба № 15/18.05.2001 г.](#) на МЗГ за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по специалната предприсъединителна програма на ЕС /С./ вместо [Наредба № 16/18.05.2001 г.](#) за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подобряване преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти по Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./. Правилно решаващият съдебен състав е приел, че договорената в чл. 8.1. от процесния договор санкция е с обхват и спрямо неистински документи, представени на предходни етапи, довели до сключването на договора по С.

В исковата молба връщането на предоставената безвъзмездна финансова помощ е основано и на разпоредбата на [чл. 13 от Секция А на Многогодишното финансово споразумение между Европейската комисия от страна на Европейската общност и Република България](#) /Специална предприсъединителна Програма за развитие на земеделието и селските райони в Република България/. Съгласно ал. 1 на посочената правна норма, без да противоречи на условията на това споразумение в съответствие с българските закони, наредби и административни мерки, Република България предприема действия, необходими да й гарантират, че операциите, финансирани от програмата, са действителни и правилно изпълнени /б. а/, да предотврати и отстрани предполагаеми или реални случаи на измама и нередности /б. б/, да възстанови загуби, възникнали в резултат на нередности или по невнимание. Посочената разпоредба е съобразена със задълженията, визирани в [чл. 8 от Регламент /ЕО, Евратом/ № 2988/1995 г.](#) на Съвета от 18.12.1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности, на всяка държава - членка, която следва в съответствие със своите национални закони, подзаконови и административни разпоредби да предприеме необходимите мерки, за да гарантира редовността и действителността на сделките, включващи финансовите интереси на Европейската общност, сега Европейския съюз. Поради това терминът "нередност" в Многогодишното споразумение има съдържанието на "нередност" по смисъла на [чл. 1, § 2](#) цитирания регламент, аналогичен текст на [§ единствен, т. 1 от ДР на Наредба за определяне на процедурите за администриране на нередности по фондове, инструменти и програми](#), съфинансирани от ЕС, в сила от 08.12.2009 г., а именно: нередност означава всяко нарушение на разпоредба на правото на ЕО /сега ЕС/, в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите /сега ЕС/ или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите или посредством извършването на неоправдан разход. Съгласно [чл. 4, § 3 от Регламент /ЕО, Евратом/ № 2988/1995 г.](#) действия, предприети с цел придобиване на облага, насочени против целите на приложимото право на ЕС, в случая посредством създаване на условията, които се изискват за получаването на такава облага, ще имат за резултат, в зависимост от случая, или невъзможност за получаване на облагата, или нейното отнемане. Съгласно [чл. 288, ал. 2 ДФЕС](#) регламентът е задължителен за държавите - членки на ЕС, има директен, пряк ефект. Сключеният между страните договор, респективно клаузата на чл. 8.1. от него предоставя защита на финансовите интереси на ЕС съобразно горепосочените изисквания.

Неправилно обаче въззивният съд е приел, че представените три оферти на "Лома системс" Л. /Loma S. L./, "Херборт Машиненфабрик" /Herbort Maschinenfabrik G./ и "Закми Ф. енд бевъридж плантс" /Zacmi Food & Beverage P./ от кандидата за финансова

помощ по програмата като част от изискуемите документи и проекта за отпускане на помощта са документи с невярно съдържание.

На основание [чл. 154, ал. 1 ГПК](#), съгласно която правна норма всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения, в тежест на ищеца е да докаже, че твърдените в исковата молба три оферти са неистински - неавтентични и неверни. За установяване на твърдените обстоятелства ищецът с исковата молба е представил писмо от Европейската комисия - Европейска служба за борба с измамите относно твърдения за злоупотреба с финансиране на С. от фирми, базирани в България, на среща в С., 26.02.2008 г., оферти на Herbert Maschinenfabrik G. и Zacmi Food & Beverage P., писма от ДФ "Земеделие" до посочените две чуждестранни дружества от 17.05.2008 г., писмо вх. № 01-2600/2109/28.05.2008 г. от Herbert Maschinenfabrik G., писмо вх. № 01-2600/2101/09.06.2008 г. от Zacmi Food & Beverage P., сигнал от ДФ "Земеделие" до В. и писма от В. и СГП до ДФ "Земеделие". С оглед оспорените от ответника в отговора на исковата молба и допълнителния отговор обстоятелства, релевиращи в исковата молба, и истинността на представените от ищеца писма - отговори на трети лица /чуждестранните дружества/, първоинстанционният съд е открил на основание [чл. 193 ГПК](#) производство по оспорване съдържанието на двете писма и е разпределил доказателствената тежест за установяване на тяхната истинност на страната, която ги е представила. Въззивният съд не е съобразил направеното от ответното дружество оспорване на автентичността и верността на горепосочените две писма.

Представените писма /доклади/ от Европейската комисия - Европейска служба за борба с измамите относно твърдения за злоупотреба с финансиране на С. от фирми, базирани в България /среща в С., 26.02.2008 г./ от 14.04.2008 г., 30.07.2008 г. и 04.02.2009 г. до В. по смисъла на [чл. 9, § 2 от Регламент /ЕО/ № 1073/1999](#) на Европейския парламент и на Съвета от 25.05.1999 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите /О./ и [чл. 9, § 2 от Регламент /Евратом/ № 1074/1999](#) на Съвета от 25.05.1999 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите /О./ могат да се използват като доказателства в административното и наказателното производство на държавите-членки, където използването на тези доказателства е признато за необходимо и по същия начин и условия, допустими при административните доклади, изготвени от инспектори на националната администрация. Представените по делото доклади в гражданското производство следва да се обсъждат заедно с всички останали доказателства. Процесните доклади на О. представляват официални удостоверителни документи и служат като доказателство за извършените от О. действия, а именно, че Европейската служба за борба с измамите /О./ е изпратила запитване до чуждестранните дружества, получила е от тях представените писма, въз основа на които е направила извод, че офертите са неистински. Проведените от О. действия са без участието на ответното дружество, поради което в гражданското производство ответникът има право да оспорва автентичността и съдържанието на писмата на чуждестранните дружества. По отношение на оспорването на тези доказателства, които представляват частни свидетелстващи документи, приложение намира разпоредбата на [чл. 193 ГПК](#). Съгласно ал. 3 на посочената правна норма когато се оспорва истинността на частен документ, който не носи подписа на страната, която го оспорва, тежестта за доказване на неговата истинност пада върху страната, която го е представила. В настоящия случай истинността на писмата на

Herbort Maschinenfabrik G. и Zacmi Food & Beverage P. /автентичност и верност/ е оспорена от ответника по исковата молба и тъй като същите не носят подписа на оспорващата ги страна, съгласно [чл. 193, ал. 3 ГПК](#) доказателствената тежест за установяване на тяхната истинност е върху ищеца. В този смисъл доводът на касатора, че за него не съществува задължение да установява истинността на писмата, е основателен. Въззивният съд в противоречие с посочената правна норма не е съобразил обстоятелството, че ищецът не е представил доказателства, удостоверяващи истинността на горепосочените писма. При това положение се налага изводът, че ищецът не е доказал твърденията от него обстоятелства в исковата молба, а именно, че представените от ответника при подаване на молбата за отпускане на безвъзмездна финансова помощ оферти са неистински.

Основателен е доводът на касатора за неправилност на решението поради това, че по отношение на офертата на [фирма] доказателствата са несвоевременно представени. Съгласно [чл. 146, ал. 2 ГПК](#) съдът указва на страните за кои от твърденията от тях факти не сочат доказателства, а съобразно ал. 3 им предоставя възможност да изложат становището си във връзка с дадените указания и доклада по делото, да предприемат съответните действия, а ако в изпълнение на предоставената им възможност страните не направят доказателствени искания, те губят възможността да направят това по-късно, освен в случаите по [чл. 147 ГПК](#). Въззивният съд не е съобразил обстоятелството, че първоинстанционният съд, спазвайки разпоредбата на [чл. 146, ал. 2 ГПК](#), е указал на ищцовата страна, че по делото няма представени доказателства относно машината на Loma S., но ищецът не е направил доказателствени искания. Доказателствата по отношение на офертата на "Лома системс" Л. /Loma S. L./, а именно доклад от 04.02.2009 г. и писма от 29.01.2008 г. и 13.02.2008 г., са несвоевременно представени и по отношение на тях приложение намира разпоредбата на [чл. 146, ал. 3, изр. второ ГПК](#). Тези доказателства не са нови по смисъла на [чл. 147 ГПК](#), тъй като ищецът е могъл да ги узнае, посочи и представи своевременно още с предявяване на исковата молба.

Доводът на касатора, че в противоречие на [чл. 12 ГПК](#) въззивният съд не е обсъдил събраните по делото доказателства за изпълнение на договора в съответствие с одобрения проект, например заключението на съдебнотехническата експертиза, е неоснователен. Въззивната инстанция не дължи обсъждане на тези доказателства, тъй като същите са неотнормими към спора поради това, че предмет на иска не е изпълнението на инвестициите, за които е отпусната безвъзмездната финансова помощ.

Въз основа на изложените съображения настоящият съдебен състав приема, че въззивното решение е неправилно, поради което следва да бъде отменено и вместо него да бъде постановено друго решение по спора, с което предявените искове бъдат отхвърлени като неоснователни. С оглед изхода на спора и на основание [чл. 78, ал. 2 ГПК](#) ответникът по касационната жалба трябва да заплати на касатора направените от последния разноски за всички съдебни производства в размер общо 15 491,39 лв. Разноски на ответника /ищец/ не се дължат.

Мотивиран от горното, Върховен касационен съд на Република България, Търговска колегия, състав на Второ отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 223 от 17.12.2010 г. по в. т. дело № 523/2010 г. на Варненски апелативен съд, Търговско отделение в частта, с която е прието за установено съществуването на вземане на ДФ "Земеделие", [населено място] по издадени по ч. гр. дело № 28517/2008 г. на Софийски районен съд, 64 състав заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист от 21.10.2008 г. към [фирма], [населено място] за сумата 617 419 лв., представляваща предоставена на последния финансова помощ по програма С., подлежаща на връщане на основание чл. 8.1 от договора по С. от 07.06.2006 г. между тях, за сумата 135 650,30 лв. - обезщетение за законната лихва върху посочената главница, считано от датите на изплащане на помощта - 22.11.2006 г. и 14.08.2007 г. до 18.09.2008 г., и за законната лихва върху същата главница, считано от 19.09.2008 г. до окончателното ѝ изплащане, на основание [чл. 422, ал. 1 ГПК](#), и ответното дружество е осъдено да заплати на ищеца сумата 45 318,58 лв. - съдебни разноски, както и сумата 700 лв. - възнаграждение за юрисконсулт, и вместо това постановява:

ОТХВЪРЛЯ предявените от ДФ "Земеделие", [населено място] срещу [фирма], [населено място] искове за сумата 617 419 лв., представляваща предоставена на последния финансова помощ по програма С., подлежаща на връщане на основание чл. 8.1 от договора по С. от 07.06.2006 г. между тях, за сумата 135 650,30 лв. - обезщетение за законната лихва върху посочената главница, считано от датите на изплащане на помощта - 22.11.2006 г. и 14.08.2007 г. до 18.09.2008 г., и за законната лихва върху същата главница, считано от 19.09.2008 г. до окончателното ѝ изплащане, на основание [чл. 422, ал. 1 ГПК](#), като неоснователни.

ОСЪЖДА ДФ "Земеделие", [населено място] да заплати на [фирма], [населено място] на основание [чл. 78, ал. 2 ГПК](#) сума в размер 15 491,39 лв. /петнадесет хиляди четиристотин деветдесет и един лева и тридесет и девет стотинки/ - разноски за всички съдебни производства.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Решение № 471 от 9.11.2012 г. на ВКС по гр. д. № 653/2012 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Диана Хитова

[чл. 422, ал. 1 ГПК](#)

Производството е по [чл. 290 ГПК](#).

Образувано е по повод постъпила касационна жалба от М. К. Д., чрез процесуалния му представител адв. Д. Д., срещу решение № 298/22.02.2012 г по гр. д. № 3006/2011 г. на Пловдивски окръжен съд.

Ответникът по касационната жалба Т. П. В., чрез процесуалния си представител адв. Т. В. К., оспорва жалбата.

В касационната жалба се правят оплаквания, че в нарушение на процесуалните правила въззивният съд е приел, че правилно са приложени последиците на [чл. 176, ал. 3 ГПК](#),

въпреки че е бил представен болничен лист, издаден в Херцогство Л., с който е установена обективна пречка за личното явяване на жалбоподателя в с. з.

С [определение № 808/4.07.2012 г.](#), постановено по настоящото дело е допуснато касационно обжалване на въззивното решение по обуславящи процесуалноправни въпроси, а именно: дали призоваването и участието по делото на ответника по иска, за когото е установено, че обичайното му местопребиваване е в държава-членка на Европейския съюз /Херцогство Л. и Федерална република Германия/ следва да става при съблюдаване на правилата на международния граждански процес /на процесуалноправните норми на правото на Европейския съюз/ и какво е значението на явяването и неявяването на ответника да отговори на допуснати от съда по реда на [чл. 176 ГПК](#) въпроси. Прието е, че те имат значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото - касационно основание по [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#).

По така поставените въпроси, допуснати до касационно обжалване, настоящият състав на ВКС, четвърто ГО приема следното:

Призоваването и участието на ответника по делото, за когото е установено, че обичайното му местопребиваване е в държава-членка на Европейския съюз следва да става при съблюдаване процесуалноправните норми на Европейския съюз. Те са уредени с [Регламент \(ЕО\) № 1393/2007 г.](#) относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански и търговски дела. В случай, че същият ангажира процесуален представител по делото или посочи съдебен адресат по-нататъшното призоваване следва да става чрез него, по реда на [чл. 39, ал. 1](#) и [чл. 40 ГПК](#).

Когато страната е с постоянно пребиваване извън страната и е призована да се яви лично, за да даде обяснения за обстоятелствата по делото по реда на [чл. 176 ГПК](#), неявяването ѝ в с. з. не следва да се счита, че е без основателни причини.

По касационната жалба настоящият състав на ВКС, четвърто ГО приема следното:

В производство по [чл. 422, ал. 1 ГПК](#) ищецът е предявил срещу жалбоподателя иск за установяване на парично задължение в размер на сумата 19 558,30 лв., произтичащо от устен договор за заем, сключен помежду им и последван от банков превод на сумата от ищеца по сметка на жалбоподателя в банка в Л. Първоначално призовка придружена с преписи от книгата по делото за жалбоподателя била изпратена на адрес в РБългария, които не били връчени. Впоследствие книгата са приети от ангажиран от него адвокат - процесуален представител по делото. Била изисквана справка от ОД на МВР, според която жалбоподателят има два адреса в Германия, както и германско гражданство. В с. з., в което той е представляван от процесуален представител, на основание [чл. 176, ал. 1 ГПК](#) е бил задължен да се яви лично пред съда на 31.05.2011 г., за да отговори на въпроси, поставени от ищцовата страна. Жалбоподателят бил възпрепятстван да го стори и тъй като в момента пребивавал в Л., изпратил болничен лист за трудова неспособност, според който бил неспособен да полага труд в периода 26.05.2011 г. - 10.06.2011 г. Първоинстанционният съд приключил делото и постановил решение, с което уважил иска. Съображенията му за това са, че представеният болничен лист не отговарял на изискванията на [чл. 18, ал. 2 от Наредба за медицинската експертиза](#), тъй като в него липсвали данни, че заболяването не позволява явяване пред съдебните органи, преценил процесуалното му поведение като отказ да отговори на въпросите и

създаване на пречки за събиране на допуснати от съда доказателства по [чл. 176, ал. 3 ГПК](#) и приел за установени неизгодните за него, твърдени от ищеца факти. С обжалваното решение въззивният съд потвърдил решението на първоинстанционния съд възприемайки съображенията му.

С оглед отговорите на поставените процесуалноправни въпроси, то е неправилно. Неявяването на страна с постоянно местопребиваване в чужбина, задължена да се яви в с. з. е винаги извинително. Причина за това са разстоянията, разходите за пътуване, обективната невъзможност лицето да осигури присъствието си с оглед други ангажименти и пр. Още повече, че е представен и болничен лист за наличието на заболяване, който не би могъл да бъде издаден в Херцогство Л. съобразно действаща в България Наредба.

Следва решението да бъде отменено и делото върнато за продължаване на по-нататъшните процесуални действия по него.

По изложените съображения Върховният касационен съд, състав на четвърто гражданско отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 298/22.02.2012 г по гр. д. № 3006/2011 г. на Пловдивски окръжен съд, с което е потвърдено решение № 2829/12.07.2011 г. по гр. д. № 10156/2010 г. на Пловдивския районен съд, деветнадесети състав

ВРЪЩА делото за ново разглеждане на същия съд от друг състав.

Решение № 40 от 3.06.2010 г. на ВКС по гр. д. № 101/2010 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Борис Илиев

[чл. 106, ал. 1 СК,](#)

[чл. 290 ГПК](#)

Производството е по [чл. 290 от ГПК.](#)

С определение № 192/10.02.2010 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 101/2010 г. е допуснато до касационно обжалване решение на Софийски градски съд № 214/13.07.2009 г. по гр. д. № 669/2008 г. в частта, в която съдът се е произнесъл по режима на лични отношения между В. Х. Б. и детето А. М. В. Б. Оставяйки в сила решение на Софийски районен съд по гр. д. № 3819/2006 г., въззивният съд е дал право на В. Х. Б. да вижда и взема детето А. - М. всяка първа и трета събота на месеца от 10,00 до 18,00 часа, както и 10 дни през лятото, несъвпадащо с платения годишен отпуск на майката М. К., на основание [чл. 106, ал. 1 от СК](#) от 1985 г. (отм.).

Обжалването е допуснато за да се отговори на материалноправният въпрос за значението на местожителството на родителя при определяне на мерките на лични отношения с детето, спрямо което не са му предоставени за упражняване родителските права. По този въпрос е налице задължително тълкуване - [ППВС № 1 от 1974](#) - според което поддържането на лични отношения между детето и родителя, на когото не е предоставено упражняването на родителските права, следва да става в неговото местожителство или местопребиваване. Въпросът обаче се нуждае от изясняване, тъй като в случая се разглежда хипотеза, при която единият родител не само има обичайно местожителство извън населеното място, в което живее детето с другия родител, но то е и извън Република България. Бащата е дипломат, с местожителство в Г., но пребивава на дипломатически постове извън страната. В тази връзка стои въпросът как да осъществява контакти с детето, като неминуемо следва да бъдат съобразени трудностите, възникващи от голямата териториална отдалеченост. Независимо от тези затруднения, настоящият съдебен състав приема тълкуването в [ППВС № 1 от 1974 г.](#) за валидно и в случаите, когато неупражняващият родителските права родител има местожителство или местопребиваване на територията на държава - членка на Е. съюз. Държавите - членки не са загубили своята самостоятелност, но са станали част от общност с общовалидна регулация и общоприложими защитни механизми. Всеки от родителите, независимо гражданин на коя държава е и къде е местожителството му, се ползва се еднакви правни възможности да защити правата си и тези на децата ([Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г.](#) на С. и Х. конвенция за гражданските аспекти на международното отвлечение на деца). Поради това няма разумни основания тълкуването в [ППВС № 1 от 1974 г.](#) да се отнася за български граждани, с постоянни местожителства на 600 километра разстояние в рамките на държавните граници на България, но да не се прилага за лица, които живеят на по-малко разстояние, макар на територията на друга държава - членка на ЕС. Ето защо принципът е, че отношенията между детето от прекратения брак и родителят, комуто не е предоставено упражняването на родителските права, се осъществява по местожителството на последния и когато това местожителство е извън България, но е на територията на друга държава - членка на ЕС.

След така приетият отговор на въпроса, поради който е допуснато касационно обжалване, съдът намира по жалбите на двете страни следното:

Обжалваното решение е постановено при съществено нарушение на правилата на материалния и процесуалния закон.

В нарушение на материалния закон въззивният съд е приел, че не е допустимо осъществяването на контактите на лични отношения между бащата В. Б. и детето А. М. Б. извън територията на страната. Ако това не противоречи на интересите на детето, именно в местожителството на бащата той следва да осъществява срещите си с детето. В противен случай то се лишава от контактите не само с бащата, но и с останалите си роднини по бащина линия. Не е възможно да се мисли такива контакти да могат да се осъществяват пълноценно на място, което е чуждо и непознато за бащата и роднините му. Поради това ако не са налице никакви изключителни обстоятелства (какви в мотивите на въззивното решение не са изложени), на бащата следва да се осигури възможност да води детето в своето местожителство или местопребиваване.

Налице е и процесуално нарушение, поддържано от ищцата М, тъй като пред въззивния съд тя е обжалвала актът на СРС в частта за мерките на лични отношения, като е

поддържала, че срещите между бащата и детето водят до стрес и напрежение у детето и поради това в интерес на последното е тези срещи да се правят в нейно присъствие. За установяване на тези си твърдения ищцата е поискала свидетели, като съдът е уважил искането и е допуснал един свидетел. За изслушване на показанията му делото е отложено от 10.03.2009 г. за .06.2009 г., когато пълномощникът на М. К. е водел допуснатия му свидетел и е заявил, че държи на разпита му. Без да отмени предходното си определение за допускане на гласни доказателства, въззивният съд е счел фактичката обстановка за изяснена и е дал ход по същество, отказвайки да разпита доведения свидетел. Определението е немотивирано, тъй като не става ясно какви нови обстоятелства са настъпили, за да промени съдът изводът си за необходимост от събиране на нови гласни доказателства. Нарушението е съществено, тъй като накърнява правото на защита и е основание за касиране на решението, съгласно [чл. 281, т. 3 пр. 2 от ГПК](#). Тъй като се налага извършването на разпита на допуснатите свидетели, делото не може да бъде решено от настоящата инстанция, а следва да бъде върнато на въззивния съд за ново разглеждане от друг състав.

При новото разглеждане на спора въззивният съд трябва да събере данни за това, как биха се отразили на детето контактите с бащата, включително чрез служебно назначаване на психологическа експертиза. Режимът на контакти трябва да се определи в съответствие с интересите на детето, но във всеки случай ограничаването на мерките (включително изискване за присъствие на трети лица при срещите на бащата с детето) може да бъде постановено само до изтичане на разумен период, в който детето да се адаптира към отношенията с родителя, комуто не е предоставено упражняването на родителските права. Режимът следва да бъде съобразен и с обстоятелството, че бащата работи и живее на отдалечено разстояние - в такива хипотези не са подходящи мерки за ежеседмични контакти или дори такива през седмица. Контактите следва да са по - редки, но по-продължителни, като трябва да включват възможност бащата да вземе детето и да го отведе в нормална семейна средата, сред роднините му по бащина линия.

При този изход на спора за разносните по касационното производство следва да се произнесе въззивният съд след новото разглеждане на спора - [чл. 294, ал. 2 от ГПК](#).

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

Отменя въззивно решение на Софийски градски съд № 214/13.07.2009 г. по гр. д. № 669/2008 г. в частта, в която е оставено в сила решение на Софийски районен съд по гр. д. № 3819/2006 г. относно определянето мерките на лични отношения, даващо право на В. Х. Б. да вижда и взема детето А. - М. всяка първа и трета събота на месеца от 10,00 до 18,00 часа, както и 10 дни през лятото, несъвпадащо с платения годишен отпуск на майката М. К.

ВРЪЩА делото в тази част на Софийски градски съд за ново разглеждане от друг състав.

Решението не подлежи на обжалване.

**Решение № 452 от 3.06.2010 г. на ВКС по гр. д. № 101/2010 г., IV г. о., ГК,
докладчик съдията Борис Илиев**

[чл. 290 ГПК](#)

[чл. 106, ал. 1 СК](#) (отм.)

Отношенията между детето от прекратения брак и родителят, комуто не е предоставено упражняването на родителските права, се осъществява по местожителството на последния и когато това местожителство е извън България, но е на територията на друга държава - членка на ЕС.

Производството е по [чл. 290 от ГПК](#).

С определение № 192/10.02.2010 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 101/2010 г. е допуснато до касационно обжалване решение на Софийски градски съд № 214/13.07.2009 г. по гр. д. № 669/2008 г. в частта, в която съдът се е произнесъл по режима на лични отношения между В. Х. Б. и детето А. М. В. Б. Оставяйки в сила решение на Софийски районен съд по гр. д. № 3819/2006 г., въззивният съд е дал право на В. Х. Б. да вижда и взема детето А. - М. всяка първа и трета събота на месеца от 10,00 до 18,00 часа, както и 10 дни през лятото, несъвпадащо с платения годишен отпуск на майката М. К., на основание [чл. 106, ал. 1 от СК](#) от 1985 г. (отм.).

Обжалването е допуснато за да се отговори на материалноправният въпрос за значението на местожителството на родителя при определяне на мерките на лични отношения с детето, спрямо което не са му предоставени за упражняване родителските права. По този въпрос е налице задължително тълкуване - [ППВС № 1 от 1974](#) - според което поддържането на лични отношения между детето и родителя, на когото не е предоставено упражняването на родителските права, следва да става в неговото местожителство или местопребиваване. Въпросът обаче се нуждае от изясняване, тъй като в случая се разглежда хипотеза, при която единият родител не само има обичайно местожителство извън населеното място, в което живее детето с другия родител, но то е и извън Република България. Бащата е дипломат, с местожителство в Г., но пребивава на дипломатически постове извън страната. В тази връзка стои въпросът как да осъществява контакти с детето, като неминуемо следва да бъдат съобразени трудностите, възникващи от голямата териториална отдалеченост. Независимо от тези затруднения, настоящият съдебен състав приема тълкуването в [ППВС № 1 от 1974 г.](#) за валидно и в случаите, когато неупражняващият родителските права родител има местожителство или местопребиваване на територията на държава - членка на Е. съюз. Държавите - членки не са загубили своята самостоятелност, но са станали част от общност с общовалидна регулация и общоприложими защитни механизми. Всеки от родителите, независимо гражданин на коя държава е и къде е местожителството му, се ползва се еднакви правни възможности да защити правата си и тези на децата ([Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. на С. и Х. конвенция за гражданските аспекти на международното отвлечение на деца](#)). Поради това няма разумни основания тълкуването в [ППВС № 1 от 1974 г.](#) да се отнася за български граждани, с постоянни местожителства на 600 километра разстояние в рамките на държавните граници на

България, но да не се прилага за лица, които живеят на по-малко разстояние, макар на територията на друга държава - членка на ЕС. Ето защо принципът е, че отношенията между детето от прекратения брак и родителят, комуто не е предоставено упражняването на родителските права, се осъществява по местожителството на последния и когато това местожителство е извън България, но е на територията на друга държава - членка на ЕС.

След така приетият отговор на въпроса, поради който е допуснато касационно обжалване, съдът намира по жалбите на двете страни следното:

Обжалваното решение е постановено при съществено нарушение на правилата на материалния и процесуалния закон.

В нарушение на материалния закон въззивният съд е приел, че не е допустимо осъществяването на контактите на лични отношения между бащата В. Б. и детето А. М. Б. извън територията на страната. Ако това не противоречи на интересите на детето, именно в местожителството на бащата той следва да осъществява срещите си с детето. В противен случай то се лишава от контактите не само с бащата, но и с останалите си роднини по бащина линия. Не е възможно да се мисли такива контакти да могат да се осъществяват пълноценно на място, което е чуждо и непознато за бащата и роднините му. Поради това ако не са налице никакви изключителни обстоятелства (каквито в мотивите на въззивното решение не са изложени), на бащата следва да се осигури възможност да води детето в своето местожителство или местопребиваване.

Налице е и процесуално нарушение, поддържано от ищцата М, тъй като пред въззивния съд тя е обжалвала актът на СРС в частта за мерките на лични отношения, като е поддържала, че срещите между бащата и детето водят до стрес и напрежение у детето и поради това в интерес на последното е тези срещи да се правят в нейно присъствие. За установяване на тези си твърдения ищцата е поискала свидетели, като съдът е уважил искането и е допуснал един свидетел. За изслушване на показанията му делото е отложено от 10.03.2009 г. за 08.06.2009 г., когато пълномощникът на М. К. е водел допуснатия му свидетел и е заявил, че държи на разпита му. Без да отмени предходното си определение за допускане на гласни доказателства, въззивният съд е счел фактичката обстановка за изяснена и е дал ход по същество, отказвайки да разпита доведения свидетел. Определението е немотивирано, тъй като не става ясно какви нови обстоятелства са настъпили, за да промени съдът изводът си за необходимост от събиране на нови гласни доказателства. Нарушението е съществено, тъй като накърнява правото на защита и е основание за касиране на решението, съгласно [чл. 281, т. 3 пр. 2 от ГПК](#). Тъй като се налага извършването на разпита на допуснатите свидетели, делото не може да бъде решено от настоящата инстанция, а следва да бъде върнато на въззивния съд за ново разглеждане от друг състав.

При новото разглеждане на спора въззивният съд трябва да събере данни за това, как биха се отразили на детето контактите с бащата, включително чрез служебно назначаване на психологическа експертиза. Режимът на контакти трябва да се определи в съответствие с интересите на детето, но във всеки случай ограничаването на мерките (включително изискване за присъствие на трети лица при срещите на бащата с детето) може да бъде постановено само до изтичане на разумен период, в който детето да се адаптира към отношенията с родителя, комуто не е предоставено упражняването на родителските права. Режимът следва да бъде съобразен и с обстоятелството, че бащата

работи и живее на отдалечено разстояние - в такива хипотези не са подходящи мерки за ежеседмични контакти или дори такива през седмица. Контактите следва да са по - редки, но по-продължителни, като трябва да включват възможност бащата да вземе детето и да го отведе в нормална семейна средата, сред роднините му по бащина линия.

При този изход на спора за разноските по касационното производство следва да се произнесе въззивният съд след новото разглеждане на спора - [чл. 294, ал. 2 от ГПК](#).

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ въззивно решение на Софийски градски съд № 214/13.07.2009 г. по гр. д. № 669/2008 г. в частта, в която е оставено в сила решение на Софийски районен съд по гр. д. № 3819/2006 г. относно определянето мерките на лични отношения, даващо право на В. Х. Б. да вижда и взема детето А. - М. всяка първа и трета събота на месеца от 10,00 до 18,00 часа, както и 10 дни през лятото, несъвпадащо с платения годишен отпуск на майката М. К.

ВРЪЩА делото в тази част на Софийски градски съд за ново разглеждане от друг състав.

Решението не подлежи на обжалване.

Решение № 74 от 14.07.2011 г. на ВКС по т. д. № 633/2010 г., I т. о., ТК, докладчик съдията Дария Проданова

[чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#)

[чл. 290 ГПК](#)

[чл. 74, ал. 1 ТЗ](#)

[чл. 126, ал. 3 ТЗ](#)

[чл. 139, ал. 1 ТЗ](#)

За надлежно по смисъла на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) уведомяване на съдружника за свикване на ОС, следва да се счита връчването в предвидения от закона срок на писмена покана, съдържаща дневния ред. Връчването може да бъде по всички подходящи начини, при условие, че съдържанието на получения документ отговаря напълно на съдържанието на изпратения документ и е лесно четивно. Когато съдружникът е юридическо лице, връчването следва да бъде в канцеларията на адреса на управление или на изрично посочен адрес за кореспонденция, на лице или чрез средство, съответстващо на начина на връчване.

Производството е по реда на [чл. 290 ГПК](#).

Образувано е по касационната жалба на [фирма] срещу [Решение № 71 от 5.02.2010 г.](#) по гр. д. № 2757/2009 г. на Софийски апелативен съд с което е потвърдено решението от 24.06.2009 г. по ф. д. № 622/2007 г. на Софийски градски съд, постановено по иск с правно основание [чл. 74, ал. 1 ТЗ](#), предявен от [фирма].

К. контрол е допуснат на основание [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#) за произнасяне по въпроса: "Кое уведомяване се счита за надлежно по смисъла на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) и как следва да се извърши уведомяването на съдружници-ЮЛ за свикване на ОС".

В жалбата на [фирма] се поддържат основанията по [чл. 281, т. 3 ГПК](#) - неправилност на въззивния акт, поради нарушение на материалния закон и процесуалните правила. Счита за неправилен изводът на въззивния съд, че изпращането на поканата и предупреждението за изключване по факса противоречи на [ТЗ](#), както и за неправилна преценката на доказателства, свързани с прилагането на [чл. 126, ал. 3 ТЗ](#). Искането му е за касиране на въззивния акт и произнасяне по съществуващото на спора, като бъде отхвърлен предявеният иск, ведно със законните последици.

Ответникът по касация [фирма], чрез процесуалния си представител изразява становище, че жалбата е неоснователна.

Като взе предвид становищата на страните на основание [чл. 290, ал. 2 ГПК](#) и извърши проверка по законосъобразността на въззивния акт, Върховният касационен съд, състав на I т. о. приема следното:

Предявен е от [фирма] - Германия срещу [фирма] иск с правно основание [чл. 74, ал. 1 ТЗ](#) вр. [чл. 126, ал. 3, т. 3 ТЗ](#) вр. [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#).

Искането с което е бил сезиран Софийски градски съд е за отмяна на решението на общото събрание (ОС) на [фирма], проведено на 14.11.2007 г. на което е прието, че съдружникът [фирма] действа против интересите на дружеството и е изключен като съдружник на основание [чл. 123, ал. 3, т. 3 ТЗ](#). Основанията за отмяна на решението, които е въвел в исковата молба са: 1./ Нарушение на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) при свикването на ОС; 2./ Липса на предпоставките на [чл. 126, ал. 3, т. 3 ТЗ](#) за изключването му.

Твърдението на нарушение на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) произтича от обстоятелството, че седалището и адреса на управление на съдружника [фирма] е в [населено място], Германия. Изпращането на предупреждението за изключване и поканата за общото събрание е, чрез телефакс. Това е станало на 6.11.2007 г. в присъствието на нотариус, който е съставил констативен протокол за това обстоятелство, както и за получаването на техническо потвърждение за доставката на документите.

Първоинстанционният съд е счел иска за основателен, поради нарушение на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) - нередовно уведомяване на съдружника за датата и дневния ред на ОС, както и недоказано връчване на предупреждението за изключване. Съставът на САС също е счел, че искът на [фирма] е основателен, поради което е потвърдил първоинстанционния акт. За да приемат, че връчването на документите - покана и предупреждение е нередовно, съдилищата са се позовали на това, че адресатът е ЮЛ и няма данни дали са получени от негов законен или упълномощен представител.

Становището на настоящия съдебен състав по правните въпроси е следното:

Изискванията на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) са по-скоро схематични - писмена форма на поканата до всеки съдружник, съдържаща дневния ред, както и връчване, предхождащо най-малко със 7 дни датата на провеждане на общото събрание. Изрично е посочена приоритетността на дружествения договор по отношение на срока и формата.

По отношение на [фирма] е приложима общата разпоредба на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#), поради изричното препращане в чл. 9 на дружествения договор (приет от ОС на 30.03.2004 г. и достъпен по реда на [чл. 23, ал. 4 ЗТР](#)) към [ТЗ](#) за всички неуредени с него въпроси, а нарочни разпоредби по свикването и провеждането на ОС в него липсват. Безспорен в настоящия случай е писменият характер на поканата, съдържанието и, както и съпътстващото я предупреждение за изключване. Не е било оспорен и факта, че изпращането на документите чрез телефакс е осъществено, както и че това е факс на офиса в [населено място], Германия. Спорно е било обстоятелството, дали документите са били получени от оправомощено лице, доколкото съдружникът е ЮЛ и произнасянето именно по този въпрос е обусловило крайния извод на САС.

Този извод е неправилен, поради неправилното (стеснително) тълкуване на закона. [Чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) не предвижда способ за връчване поканата - лично, по пощата, чрез нотариална покана и пр. Ако такъв способ не е изрично предвиден, следва да се приеме, че законът акцентира върху доказаността на получаването и от съдружника, като способът по който е станало това няма решаващо значение. Изпращането/получаването на книжа по телефакс е един от обичайните способности за размяна на лична или служебна кореспонденция и ако дружественият договор не го изключва изрично, следва да се приеме, че използването му не е в нарушение на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#). Като допълнителен аргумент, ще следва да се отбележи и това, че съдружникът е чуждестранно ЮЛ със седалище в чужбина. [Регламент \(ЕО\) № 1348/2000](#) за връчване на съдебни и извънсъдебни документи по граждански и търговски дела, предвижда, че изпращането на документи "може да се извършва по всички подходящи начини, при условие, че съдържанието на получения документ отговаря напълно на съдържанието на изпратения документ и е лесно четивно".

Търговският закон не въвежда разграничение при връчването на поканата в зависимост от това дали съдружникът е ФЛ или ЮЛ. В случая, съдружникът е ЮЛ и становището на САС е, че в този случай поканата следва да бъде връчена на законния му представител. Такова изискване не намира опора в закона. Нито [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#), нито дружествения договор предвиждат кръг на лицата, оправомощени да получат поканата за провеждането на ОС. Поради това, валидна е общата разпоредба на [ГПК](#) за връчване на адреса на управление на съдружника-ЮЛ, респ. на адреса за кореспонденция, ако изрично е уговорен такъв. Ако това изискване е осъществено, в тежест на съдружника е да оспори правомощията на лицето, което е получило поканата от негово име, установявайки нередовност на уведомяването. В случай, че изпращането на книгата е станало по телефакс и е удостоверено получаването им, чрез съответния технически способ, съдружникът би могъл да противопостави възражение, че те не са достигнали до него (напр. неправилен факс-номер, нечетливи и пр.), тежестта за доказването на което носи той.

Поради изложеното, в отговор на поставения правен въпрос ще следва да се приеме, че:

За надлежно по смисъла на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) уведомяване на съдружника за свикване на ОС, следва да се счита връчването в предвидения от закона срок на писмена покана, съдържаща дневния ред. Връчването може да бъде по всички подходящи начини, при условие, че съдържанието на получения документ отговаря напълно на съдържанието на изпратения документ и е лесно четивно. Когато съдружникът е юридическо лице, връчването следва да бъде в канцеларията на адреса на управление или на изрично посочен адрес за кореспонденция, на лице или чрез средство, съответстващо на начина на връчване.

По съществуващото на спора.

Исковите по [чл. 74, ал. 1 ТЗ](#) са конститутивни т. е. наличието на правен интерес не е абсолютна процесуална предпоставка за провеждането им. Поради това, възможно е да бъде предявен и разглеждан самостоятелен иск с правно основание [чл. 74, ал. 1](#) вр. [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) - отмяна на решения на ОС, поради опороченото му свикване. В случая, обаче са предявени два иска - иск по [чл. 74, ал. 1](#) вр. [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#) и обективно съединен при условията на евентуалност иск с правно основание [чл. 74, ал. 1](#) вр. [чл. 126, ал. 3 ТЗ](#) иск за отмяна на решението за изключване, поради материалната му незаконосъобразност - липсата на действия, увреждащи интересите на дружеството.

Приемайки за основателен първия иск в противоречие с изложеното по-горе, съдилищата не са се произнесли по евентуалния иск - наличието на предпоставките по [чл. 126, ал. 3, т. 3 ТЗ](#). Незаконосъобразността на въззивното решение и отмяната му в частта относно прилагането на [чл. 139, ал. 1 ТЗ](#), налага връщане на делото на въззивния съд за ново разглеждане от стадия събиране и проверка на доказателствата и произнасяне по иска с правно основание [чл. 74, ал. 1](#) вр. [чл. 126, ал. 3, т. 3 ТЗ](#).

При новото разглеждане и на основание [чл. 294, ал. 2 ГПК](#) въззивният съд ще следва да се произнесе и относно направените по делото разноски пред ВКС.

Водим от горното, Върховният касационен съд - Търговска колегия, състав на I т. о.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ [Решение № 71 от 5.02.2010 г.](#) по гр. д. № 2757/2009 г. на Софийски апелативен съд.

ВРЪЩА делото на въззивния съд за ново разглеждане от друг състав.

Решението е окончателно.

Връзка с други съдебни актове:

- [Определение № 99 от 17.02.2011 г.](#) на ВКС по т. д. № 633/2010 г., I т. о., ТК, докладчик съдията Дария Проданова

**Решение № 248 от 26.10.2012 г. на ВКС по гр. д. № 241/2012 г., II г. о., ГК,
докладчик съдията Зоя Атанасова**

[чл. 117, ал. 4 КМЧП](#),

[чл. 30, ал. 1 ЗН](#)

Производството по делото е по реда на [чл. 290 от ГПК](#).

Образувано е по подадена касационна жалба от ответника Б. С. Р., чрез адв. М. Д. против решение № 1432/25.11.2011 г. по в. гр. дело № 1647/2011 г. на Варненския окръжен съд, с което е отменено решение № 2632/14.06.2011 г. по гр. дело № 7830/2010 г. на Варненския районен съд в частта, с която е отхвърлен предявеният иск от Ж. З. Р. против жалбоподателя за възстановяване на запазена част в размер на 1/3 от наследството, оставено от съпруга на ищеца С. Р. П. чрез намаляване на дарствено разпореждане с недвижим имот, представляващ 3/8 ид. части от ПИ, целият с площ от 2000 кв. -м., пл. № * по плана на 26-ти м. р. на [населено място], извършено от наследодателя в полза на сина му жалбоподателя Б. С. Р., обективирано в нот. акт № */2005 г. на осн. [чл. 30, ал. 1 ЗН](#) и вместо отменената част е възстановена запазената част на Ж. З. Р. от наследството, оставено от С. Р. П., починал на 14.07.2006 г., като е намалено с 1/3 ид. част дарението, извършено от С. П. в полза на Б. Р. на 3/8 от описания имот, извършено с нот. акт № */2005 г.

Жалбоподателят поддържа основания за неправилност на обжалваното решение по [чл. 281, т. 3 ГПК](#)-нарушение на материалния закон, съществено нарушение на процесуални правила и необоснованост.

Ответницата по жалбата Ж. З. Р., чрез адв. Ст. С. в писмен отговор е изразила становище за неоснователност на касационната жалба.

Върховният касационен съд като взе предвид доводите на страните и извърши проверка на обжалваното решение намира за установено следното:

С [определение № 342/08.06.2012 г.](#), постановено по настоящото дело е допуснато касационно обжалване на въззивното решение на осн. [чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК](#) по правния въпрос за възможността въззивният съд инцидентно по висящ процес да зачете последиците на влязло в сила съдебно решение на чуждестранен съд и представлява ли това признаване на чуждестранно съдебно решение по смисъла на [чл. 118 КМЧП](#).

Върховният касационен съд като взе предвид доводите на страните и извърши проверка на обжалваното решение намира за установено следното:

Касационната жалба е подадена в срока по [чл. 283 от ГПК](#) от надлежна страна в процеса и е процесуално допустима.

С въззивното решение Варненският окръжен съд се е произнесъл по предявен иск с пр. осн. [чл. 30, ал. 1 ЗН](#).

Прието е, че между наследодателя на страните С. Р. и ответницата по жалбата Ж. З. е сключен граждански брак на 14.04.1988 г. Наследодателят С. Р. П./същото лице е и с посоченото име С. Р./ е починал на 14.07.2006 г.

Прието е, че наследодателят придобил на основание покупко-продажба през 2002 г. с нот. акт № */2002 г. недвижимия имот - * ид. части от ПИ, целия с площ от 2000 кв. м., пл. № *, идентичен с № * и № * по плана на 26-ти м. р. [населено място]. Процесния имот наследодателят дарил с нот. акт № */2005 г. на сина си жалбоподателят Б. С. Р.

Съдът е приел, че наследодателят С. Р. оставил наследници - Ж. З. Р. - съпруга и деца - жалбоподателят Б. С. Р. и М. С. Д. Прието е, че в копието от акт за смърт на С. Р. П. е с отбелязване, че е вдовец.

По делото жалбоподателят е представил удостоверение за развод по съдебно дело на съда в К. Б. К., постановен между С. Р. и Ж. З. Г./Ж. З. Р./. Според съдебното решение бракът, сключен на 14.04.88 г. е прекратен с влязло в сила решение на 24.03.90 г. По делото е представена молба вх. № 3 АО-1368/29.03.2011 г. до [община], Дирекция "ГРАО" от Б. Р. за признаване на решение за развод от 1990 г.

Прието е, че към момента на постановяване на въззивното решение от съответното длъжностно лице на [община] не е извършена корекция в регистъра в семейното положение на С. П.

От правна страна е прието, че между наследодателя С. П. и Ж. Р. е сключен граждански брак през 1988 г.

Относно представеното решение за прекратен граждански брак между наследодателя и Ж. Р. съдът е приел, че същото е постановено от чуждестранен съд в страна, с която РБългария няма подписана спогодба в областта на семейното право. Прието е, че са приложими разпоредбите на [чл. 117](#) и [чл. 118 КМЧП](#) и за да се зачетат последиците на решението същото следва да бъде признато по предписания от кодекса ред.

Съдът е приел, че решението следва да се представи пред органа по гражданското състояние, който на осн. [чл. 118, ал. 1 КМЧП](#) следва да извърши признаване на решението.

Прието е, че не са представени доказателства [община] да е признала съдебното решение на К. съд, че пред органа по гражданското състояние тече проверка за изпълнение на всички изисквания по [чл. 117 КМЧП](#). Според въззивния съд представените пред първоинстанционния съд декларации по [чл. 117, ал. 4 КМЧП](#) от Б. Р. не могат да бъдат взети предвид, тъй като липсва компетентност за въззивния съд да признава чуждестранни решения.

Прието е, че след като не е налице признаване от компетентния орган на решението за развод, съдът решаващ граждански спор по отношение на който това решение на чуждестранен съд има значение не може директно да зачете последиците му. С оглед на това съдът е направил извода, че брака между наследодателя и Ж. Р. не е прекратен. Същата е преживяла съпруга и има право на запазена част от наследството му, която на осн. [чл. 29, ал. 3 ЗН](#) при двама низходящи и съпруга е 1/3 ид. част.

Въззивният съд е приел, че наследодателят се е разпоредил с процесния имот - дарил го е на сина си Б. П., който също е с право на запазена част. Прието е, че имота е придобит от наследодателя и Ж. Р. през време на брака им и е в режим на семейна имуществена общност. Извършеното разпореждане само от единия съпруг е породило действие и за другия съпруг, тъй като Ж. Р. не го е оспорила в 6 месечния срок от узнаването. Според съда 1/2 ид. част от придобития чрез покупко-продажба недвижим имот по н. акт № */2002 г. представлява делът на С. П. и тя би се върнала в имуществото му след смъртта му, ако не е извършено дарението с нот. акт № */2005 г.

Прието е, че дарението на половината от ? ид. части, представляващо 3/8 ид. части от поземления имот, извършено от С. П. в полза на Б. Р. накърнява запазената част на Ж. Р. от наследството на С. П. с 1/3 ид. част.

При тези съображения съдът е направил решаващия извод за основателност на предявения иск.

По правния въпрос:

Необходимостта от признаване на чуждестранни съдебни решения и други актове се поражда от териториалния характер на действието на постановените от всяка държава съдебни и административни актове и възможността за разпространение на тяхното действие на територията на други държави.

Нормативната уредба на признаване и допускане до изпълнение на чуждестранни съдебни решения и други актове след 1.01.2007 г. в РБългария е обособена в четири групи актове - 1. актове в системата на Европейския съюз, които са с предимство пред българските съдилища по отношение на урежданата от тях материя и между тях са общностните актове - [чл. 56 от Договора за създаване на Европейската общност/Д./](#), [Регламент на Европейската общност/Р/ 44/2001 г.](#), [Р 2201/03 г.](#) и [Р 805/04 г.](#), [Р 1346/00 г.](#) и [Р 1896/06 г.](#) Към тях [Р 4/09 г.](#), приложим след [18.06.2001 г.](#), 2. Други международни актове - многостранни, като Нюйоркската конвенция за признаване и изпълнение на чуждестранни решения от 1958 г. и двустранни - Договори за правна помощ, 3. закони, съдържащи специални норми за признаване и допускане на изпълнение на чуждестранни решения - глава петдесет и седма на [Гражданския процесуален кодекс](#) и 4. обща уредба - текстовете на [чл. 117-124 КМЧП](#).

[Регламент 44/01 г.](#) е източник на правната уредба по признаване и изпълнение на съдебните решения в отношенията между държавите-членки на Европейския съюз. В същия са предвидени два вида признаване на чуждестранно съдебно решение - 1. признаване на съдебно решение по реда на самостоятелно производство пред съд на замолената държава. Съгласно [чл. 33, пар. 2 Р 44/01](#) всяка заинтересувана страна, която изисква признаването на съдебно решение като основен въпрос при един спор може да поиска решение, с което да се признае съдебното решение. В този случай съдът на замолената държава трябва да декларира, че са налице предпоставките за признаване на чуждестранното решение и че липсва което и да е от основанията за отказ, предвидени в [чл. 34](#) и [чл. 35 Р 44/01](#). Правните последици от това признаване са окончателни и действат спрямо всички лица и органи. Активно легитимирани да поискат признаване са както страните по първоначалното дело, така и техните наследници. Трети лица също могат да искат признаване, но трябва да установят правен интерес от същото.

Вторият вид признаване на чуждестранно съдебно решение по [Р 44/01](#) е инцидентното признаване. При това признаване всяко заинтересувано лице може да се позове на чуждестранното съдебно решение пред български орган, без да е необходимо да се развива предварително производство по признаване на това решение. Този вид признаване на чуждестранно съдебно решение е уредено в [чл. 33, § 1 Р 44/01 г.](#) Ако са налице условията за признаване и липсват пречки за това, предвидени в [чл. 32](#), [чл. 34](#) и [чл. 35 от Р 44/01 г.](#) чуждото решение се признава - т. е. органът зачита неговия стабилитет, сила на пресъдено нещо и конститутивно действие. Това признаване има действие само за страните по процеса, в който е направено. В последващ процес сезираният орган самостоятелно проверява отново предпоставките и условията за признаване.

Двата вида признаване на чуждестранно съдебно решение, постановено в друга държава-членка на Европейския съюз е уредено в [чл. 622 ГПК](#) - признаване по съдебен ред и [чл. 621 ГПК](#) - пряко признаване.

Признаване и допускане на изпълнението на чуждестранни решения и други актове съобразно разпоредбите на Кодекса за международно частно право се извършва в случаите, когато липсва уредба на това признаване в общностното право, международен договор или друг закон - [чл. 3, ал. 1 от Кодекса на международното частно право](#). В КМЧП са уредени също два вида признаване на чуждестранно решение или друг акт - чрез самостоятелно производство и инцидентно. Целта и смисъла на производството по признаване на чуждестранно съдебно решение са правните последици за всеки конкретен случай и действието на постановеното признаване спрямо всички. Компетентен да разгледа нарочното исково производство по признаване и допускане на изпълнението на чуждестранното решение е Софийски градски съд - [чл. 118, ал. 2](#) и [чл. 119, ал. 1 КМЧП](#). Производството се образува по предявен иск с приложени препис от решението, заверен от съда, който го е постановил и удостоверение от същия съд, че решението е влязло в сила. За да се постанови признаване на чуждестранно съдебно решение следва съдът да установи наличието на пет положителни предпоставки, посочени в [чл. 117 КМЧП](#) - 1. наличие на компетентност на чуждестранния съд, постановил акта, преценени съобразно разпоредбите на българското право. Съгласно [чл. 117, т. 1 КМЧП](#) българският съд или друг орган е длъжен да прецени доколко чуждестранната компетентност е съвместима с българското право. В този случай следва да се установи липса на изключителна компетентност на българския съд или на съда на трета държава, както е в случая по дела за вещни права върху недвижими имоти - [чл. 12, ал. 1 КМЧП](#). Признаване и допускане на изпълнението на чуждестранно съдебно решение в нашата страна следва да бъде отказано когато единственото основание за чуждата компетентност по имуществени спорове е било гражданството на ищеца или неговата регистрация в държавата на съда. Следва да се установи връчване на ответника на препис от исквата молба, съответно страните да са били редовно призовани и да не са били нарушени основни принципи на българското право, свързани с тяхната защита - [чл. 117, т. 2](#). Необходимо условие за признаване и допускане на изпълнението на чуждестранно решение, предвидено в [чл. 117, т. 3 КМЧП](#) е липсата на влязло в сила решение на български съд между същите страни за същото искане и на същото основание, както и липсата на висящ процес пред наш съд, който е образуван преди чуждото дело - [чл. 117, т. 4](#). Българският съд следва да прецени характера на последиците от признаване и допускане на изпълнението на чуждестранното решение и ако неговото действие у нас е несъвместимо с българския обществен ред същото не може да бъде признато.

Обхватът на проверката от съда е определен в [чл. 121, ал. 1 КМЧП](#). Съдът не навлиза в разглеждане на съществуването на спора, разрешен от чуждия съд. Длъжникът може само да възрази, че е погасил задължението си или част от него след влизане в сила на чуждестранното решение и крайният момент за това възражение е влизане в сила на решението по допускане на изпълнението.

В съответствие с общите правила на международния граждански процес приложимото право за нарочната процедура е българското процесуално право - [чл. 29 КМЧП](#). Актът, с който Софийско градски съд се произнася е решение.

В КМЧП е предвиден и втори вид признаване на чуждестранно съдебно решение - инцидентно от органа, пред който е представено - [чл. 118, ал. 1](#) Тълкуването на посочените разпоредби налага извода, че при представяне на чуждестранно съдебно решение пред съд по всящ процес съдът следва да зачете правните му последици, ако са налице предпоставките, визирани в [чл. 117 КМЧП](#), които съдът проверява служебно/[чл. 120, ал. 1 КМЧП](#)/. В този случай признаването поражда действие само между страните по съответното дело. В случаите на спор между страните по делото относно условията за признаване на чуждестранното решение може да се предяви иск пред Софийски градски съд - [чл. 118, ал. 2 КМЧП](#), която хипотеза визира признаване на чуждестранно решение по реда на самостоятелно производство.

В заключение по поставения правен въпрос настоящият съдебен състав намира, че по всящ процес въззивният съд инцидентно следва да зачете последиците на влязло в сила съдебно решение на чуждестранен съд, което е представена от страна по делото, само ако са налице предпоставките по [чл. 117 КМЧП](#) и между страните няма спор относно тези предпоставки. Това зачитане на правните последици на чуждестранното съдебно решение представлява инцидентно признаване на чуждестранно съдебно решение по смисъла на [чл. 118, ал. 1 КМЧП](#). И както се посочи по-горе в приложното поле на [чл. 118, ал. 2](#) и [чл. 119, ал. 1 КМЧП](#) - признаване на чуждестранни съдебни решения по реда на самостоятелно производство пред съда и инцидентното признаване на тези решения по [чл. 118, ал. 1 КМЧП](#) от органа пред който се представят са тези чуждестранни съдебни решения за които липсва уредба за признаване и допускане на изпълнението на чуждестранни решения и други актове в общностното право, международен договор или друг закон.

По основателността на касационната жалба:

Като взема предвид изложените доводи по поставения правен въпрос настоящият състав намира, че обжалваното решение е валидно, допустимо и като краен резултат неправилно, поради нарушение на [чл. 118, ал. 1 КМЧП](#), съответно [чл. 30, ал. 1 ЗН](#).

Установено е по делото, че ответницата по жалбата Ж. З. и наследодателят на страните С. Р. са сключили граждански брак в [населено място] на 14.04.1988 г. Имената на С. Р. П. и С. Р. П. са имена на едно и също лице. С. П. е починал на 14.06.2006 г.

Установено е също по делото, че С. П. е закупил недвижим имот - * ид. части от ПИ, целия с площ от 2000 кв. м., пл. № *, идентичен с № * и № * по плана на 26-ти м. р. на гр. В. с нотариален акт № * от 19.09.2002 г. Процесният имот П. дарил на жалбоподателя - ответник Б. Р. - негов син с нот. акт № * от 25.05.2005 г.

Въззивният съд не е зачел представеното от жалбоподателя влязло в сила на 24.03.1990 г. съдебно решение на съд в К. Б. К., с което е постановено прекратяване на брака, сключен между наследодателя С. П. и ответницата по жалбата Ж. З.. По делото е приложено и удостоверение за развод, с което е удостоверено, че бракът между С. Р. и Ж. З., сключен на 14.04.88 г. е прекратен с решение, влязло в сила на 24.03.1990 г.

Неправилен е извода на съда, че сключеният между наследодателя С. Р. и Ж. З. граждански брак през 1988 г. не е прекратен с влязло в сила съдебно решение. Незаконосъобразен е извода, че се касае за решение на чуждестранен съд в страна, с която РБългария няма подписана спогодба в областта на семейното право и на осн. [чл. 117](#) и [чл. 118 КМЧП](#), за да се зачетат последиците на решението същото следва да бъде признато по предписания от кодекса ред. В нарушение разпоредбите на [чл. 118, ал. 1 КМЧП](#) съдът е приел, че органът, който следва да извърши признаване на решението е органа по гражданско състояние на [община].

В настоящият случай се касае за инцидентно признаване от въззивен съд по всящ процес на чуждестранно съдебно решение, постановено от съответен съд в К., за което не са приложими разпоредбите на общностното право, липсва Договор за правна помощ между РБългария и К., уреждащ този въпрос и не са приложими разпоредбите на глава петдесет и седма ГПК. Приложимите правни норми за признаване на процесното чуждестранно съдебно решение са [чл. 117-124 КМЧП](#) - т. е общата уредба. Като взема предвид разпоредбите на [чл. 118, ал. 1 КМЧП](#) и отговора на поставения правен въпрос съдът намира, че при всящо производство първоинстанционният или съответно въззивният съд инцидентно следва да признае - т. е. да зачете правните последици на представено от страна по делото чуждестранно съдебно решение при наличие на предпоставките, визирани в [чл. 117 КМЧП](#) и при липса на спор между страните относно условията за признаване на това решение. Инцидентното признаване на чуждестранно съдебно решение по смисъла на [чл. 118, ал. 1 КМЧП](#) се извършва от органа пред който се представя, без да е необходимо отделно/нарочно/ исково производство за това признаване. Когато са налице предпоставките, предвидени в [чл. 117 КМЧП](#) чуждото решение следва да се признае от съда, пред който е представено от страната, което означава да се зачете стабилитета, силата на пресъдено нещо и конститутивното му действие. Както се посочи това признаване има действие само за страните по процеса, в който е направено.

Представеното от жалбоподателя Б. Р. и прието като доказателство от съда препис от решение за развод и заповед за издръжка, постановено от съда на К. Б., Провинция А., съдебен окръг К. - К. е с надлежен превод. Със същото е постановен развод на 21.02.1990 г. между Ж. З. и наследодателя С. Р.. Преписа от решението е заверен от съда, който го е постановил. По делото е приложен и надлежен превод от Удостоверение за развод, издадено от същия съд на К. Б. - К. с отбелязване, че решението, с което е разтрогнат брака между С. Р. и Ж. З. е влязло в сила на 24.03.1990 г. Посочените документи са заверени от Министерство на външните работи на РБългария в съответствие с изискванията на [чл. 119, ал. 2 КМЧП](#). Приложена е декларация от жалбоподателя Б. Р. от 29.04.2011 г. с надлежен превод и заверена в Министерство на външните работи на РБългария за предпоставките по [чл. 117, т. 3](#) и [т. 4 КМЧП](#).

Като взема предвид изложеното съдът намира, че следва да се признае инцидентно по настоящото дело представеното чуждестранно съдебно решение, с което бракът,

сключен на 14.04.1988 г. между наследодателя С. Р. и Ж. З. е прекратен, поради развод. Съдебното решение е влязло в сила на 24.03.1990 г., от който момент бракът е прекратен. Налице са всички предпоставки за признаване на чуждестранното съдебно решение, визирани в [чл. 117 КМЧП](#) - чуждестранният съд е бил компетентният съд според разпоредбите на българското право да постанови решението, с което бракът между страните е прекратен. Безспорно установено е по делото, че на ответника е бил връчен препис от исковата молба и страните са били редовно призовани, съответно не се установява нарушение на основни принципи на българското право, свързани с тяхната защита. Установени са и предпоставките, визирани в [чл. 117, т. 3](#) и [т. 4 КМЧП](#) - между същите страни, на същото основание и за същото искане няма влязло в сила решение на български съд. Установено е също, че между същите страни, на същото основание и за същото искане няма висящ процес пред български съд, образуван преди делото пред съда в К., по което е постановено решението, чието признаване е поискано. Освен това настоящият съдебен състав преценява, че инцидентното признаване на чуждестранното съдебно решение не противоречи на българския обществен ред. Между страните по делото няма спор относно условията за признаване на процесното чуждестранно решение. Представените документи - чуждестранното съдебно решение и удостоверението за влизането му в сила са заверени от Министерството на външните работи на РБългария. Следователно бракът, сключен между С. Р. и Ж. З. е прекратен с влязло в сила на 24.03.1990 г. съдебно решение.

Установено е по делото, че след прекратяване на брака през 2002 г. С. Р. е придобил на основание покупко-продажба процесния недвижим имот и през 2006 г. с нот. акт № */2005 г. го е дарил на своя син-жалбоподателят Б. Р. С. Р. е починал на 14.07.2006 г. и след смъртта си е оставил наследници по закон само синът Б. С. Р. и М. Д. С оглед на посоченото наследодателят С. Р. е придобил процесния недвижим имот на лично основание след прекратяване на брака с ответницата по жалбата. Последната няма качеството на преживяла съпруга и не е наследник по закон на С. Р. - бракът между двамата е прекратен много преди разпоредителните сделки. Поради това, че ответницата по жалбата Ж. З. не е наследник с право на запазена част същата не може да претендира на осн. [чл. 30, ал. 1 ЗН](#) намаляване на извършеното дарение с нот. акт № */2005 г. от наследодателя С. Р. в полза на неговия син и жалбоподател Б. Р. до размера, необходим за допълването ѝ. Исковата претенция следва да се отхвърли като неоснователна.

Като взема предвид изложеното съдът намира, че обжалваното решение следва да се отмени в частта, с която е отменено първоинстанционното решение и е уважен предявеният иск с пр. осн. [чл. 30, ал. 1 ЗН](#). Вместо него следва да се постанови друго, с което предявеният иск от Ж. З. с пр. основание [чл. 30, ал. 1 ЗН](#) следва да се отхвърли.

С оглед изхода на спора в полза на жалбоподателя Б. Р. следва да се присъдят разноски в размер на сумата 5530 лв. за всички инстанции, като е взето предвид възражението на ответницата по жалбата за прекомерност на заплатеното от жалбоподателя адвокатско възнаграждение за първата инстанция.

Водим от гореизложеното Върховният касационен съд, състав на второ гражданско отделение

РЕШИ:

Отменя въззивно решение № 1432/25.11.2011 г. по в. гражданско дело № 1647/2011 г. на Варненския окръжен съд в частта, с която е отменено решение № 2632/14.06.2011 г. по гр. дело № 7830/2010 г. на Варненския районен съд в частта, с която е отхвърлен предявения иск от Ж. З. Р. срещу Б. С. Р. от [населено място], [улица], [жилищен адрес] за възстановяване на запазената част в размер на 1/3 ид. част от наследството, оставено от съпруга на ищеца С. Р. П., починал на 14.07.2006 г. чрез намаляване на дарствено разпореждане с недвижим имот, представляващ 3/8 ид. части от ПИ целият с площ от 2000 кв. м., пл. № *, идентичен с № * № * по плана на [населено място], извършено от наследодателя в полза на Б. С. Р., обективирано в нот. акт № */2005 г. на осн. [чл. 30, ал. 1 ЗН](#) и вместо отменената част е възстановена запазената част на Ж. З. Р. от [населено място], [улица], вх. А, ет. 1, ап. 3 от наследството, оставено от С. Р. П., като е намалена с 1/3 ид. част извършеното от последния в полза на Б. С. Р. дарение на 3/8 ид. части от описания недвижим имот по иска с пр. осн. [чл. 30, ал. 1 ЗН](#), предявен от Ж. З. Р. против Б. С. Р. и в частта на въззивното решение, с която са присъдени разноски в полза на Б. С. Р. и Ж. З. Р. и вместо отменените части постановява

Отхвърля предявения иск от Ж. З. Р. от гр. В., [улица], вх. А, ет. 1, ап. 3, съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 1, офис 2, чрез адв. Ст. С. срещу Б. С. Р. от [населено място], [улица], [жилищен адрес] за възстановяване на запазената част в размер на 1/3 ид. част от наследството, оставено от съпруга на ищката С. Р. П., починал на 14.07.2006 г. чрез намаляване на дарствено разпореждане с недвижим имот, представляващ 3/8 ид. части от ПИ целият с площ от 2000 кв. м., пл. № *, идентичен с № * № * по плана на [населено място], извършено от наследодателя в полза на Б. С. Р., обективирано в нот. акт № */2005 г. на осн. [чл. 30, ал. 1 ЗН](#).

Осъжда Ж. З. Р. с адрес [населено място], [улица], 2, вх. А, ет. 1, ап. 3, съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 1, офис 2, чрез адв. С. С. да заплати на Б. С. Р. с адрес [населено място], общ. Н., обл. Б., [улица], [жилищен адрес] сумата 5530 лв. разноски по делото за всички инстанции.

Решението не подлежи на обжалване.